Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 йил чиқиши № 285 (13.241). 7 ДЕКАБРЬ 1965 йил СЕШАНБА *Баҳоси 2 тийин.*

КПСС XXIII съезди шарафига

САМАРҚАНД ҒАЛЛАКОРЛАРИНИНГ ҒАЙРАТИ

САМАРҚАНД. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бултур асосий майдонга донни кузда экқан Самарқанд областининг колхоз ва совхозлари бу йил яхши натижаларга эришдилар. Кўпчилик хўжаликлар ғалладан мўл ҳосил етиштирдилар. Область давлатга дон сотиш планини ошириб бажариш билан уруғликни тўла жамғариб олди.

Область ғаллакорлари бултурги тажрибалар асосида 1966 йил учун мустаҳкам замин яратмоқдалар. Улар 275 минг гектар ерга кузги дон экиш планини бажариб қўйдилар.

Йирик ғаллакор ҳисобланган Ғаллаорол райони хўжаликлари пландаги 68 минг ўрнига 73 минг гектар, Нурота район совхозлари 29 минг ўрнига 33 минг 600 гектар ерга уруғ ташладилар. Жуда кўп хўжаликлар баҳорги экиш ҳисобига уруғ сепмоқдалар. 1-«Ғаллаорол», 2-«Ғаллаорол», Нуротадаги 1-«Қўшработ», 2-«Қўшработ», «Ғозғон», Ленин номли совхозлар лалмикор участкаларда кузги экиш планини аллақачонлар бажариб, анча кундан бери баҳори ҳисобига дон экмоқдалар.

ЧОРВАДОРЛАР РАПОРТИ

Самарқанд областининг совхозлари давлатга сут етказиб бериш йиллик планини муддатидан олдин бажардилар. Совхозлар ёғ-сут заводларига салкам 200 минг центнер ана шу қимматли маҳсулотни етказиб бердилар.

Сут етиштирувчи барча йирик хўжаликларда молларни боқишни яхшилаш ҳисобига сигирлардан сут соғиб олиш анча кўпайди. «Қорадарё» совхозида ва бир қанча бошқа хўжаликларда ҳар бир сигирдан ҳозирнинг ўзидаёқ ўтган йилдагидан 300 килограмм кўп сут соғиб олинди. Область совхозлари йил охиригача қўшимча суратда 15 минг центнер сут топширишни мўлжалламоқдалар.

●

Термиз районининг чорвадорлари давлатга сут сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Аҳолига 3230 тонна ана шу қимматли маҳсулот етказиб берилди. Ленин номли, «Искра», Жданов номли, «Октябрь 40 йиллиги» хўжаликлари белгиланган топшириқни анча ошириб адо этдилар. Йил охиригача планга қўшимча суратда яна 100 тонна сут топшириш мажбурияти олинди. (ЎзТАГ).

ҚИШ КЕЛДИ, ЧОРВАДОР!

Чорва — катта бойлигимиз. У республикамиз экономикасида салмоқли ўрин тутади. Колхоз ва совхозларнинг фермаларида миллионлаб бош қорамол, қўй-эчки, чўчқа ва парранда боқилмоқда. Чорвадорларимиз йилни яхши кўрсаткичлар билан якунламоқдалар. Улар баҳорда қўзилатиш кампаниясини уюшқоқлик билан ўтказдилар. Совлиқлардан мўлжалдагидан бирмунча кўп қўзи олинди. Чорва моллар туёғи ўсди. Шу йилнинг 1 ноябрига келиб, колхоз ва совхозлардаги сигирлар сони ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6,4 минг бош, қўй ва эчкилар сони эса 251,8 минг бош кўпайди. Бу йил ҳар 100 бош сигирдан ўтган йилдагига қараганда 10 та кўп бузоқ олинди. Чорва молларнинг парвариши яхшиланди, маҳсулдорлиги оширилди. Бу чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш планларини тўла-тўкис бажариш имконини бермоқда. Қоракўл тери, жун ва тухум тайёрлаш йиллик топшириқлари ошириб адо этилди. Ўтган йилнинг шу муддатидагига нисбатан анча кўп гўшт ва сут харид қилинди.

Чорвадорларимиз эришган бу муваффақиятлар етти йиллик планни муддатидан илгари бажариб, ҳозир янги беш йилликнинг биринчи йили ҳисобига ишлаётган саноат меҳнаткашлари, Ватан хазинасига 3 миллион 900 минг тоннага яқин «оқ олтин» топширган пахтакорларнинг оламшумул ғалабаси билан қўшилиб, дилларни хушнуд этмоқда.

Ютуқлар ўз-ўзидан келмайди. У ижодий меҳнат ва қаҳрамонона кураш билан қўлга киритилади. Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришда эришилган улкан муваффақиятлар — ишчиларимиз, пахтакорларимиз, чорвадорларимиз меҳнатда кўрсатган мислсиз жасоратнинг, улар КПСС Марказий Комитети март ва сентябрь Пленумлари қарорларини амалга ошириш учун олиб бораётган қаҳрамонона курашнинг самараси, партиямиз XXIII съезди шарафига тобора кенг қулоч отаётган социалистик мусобақанинг илк натижасидир.

Эришилган муваффақиятлар билан хотиржамланиш, ютуқлардан эсанкираш совет кишиларига хос одат эмас. Тинмай олға интилиш, янги резервларни ишга солиш, чорва моллар туёғини янада ўстиришга, уларнинг маҳсулдорлигини оширишга, мамлакатга гўшт, сут, қоракўл тери, жун ва тухум етказиб беришни тағин ҳам кўпайтиришга эришиш — чорвадорлар, колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари ҳамда мутахассислари олдида турган энг муҳим вазифа ана шундан иборат.

1966 йилда, дейилади Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг республикадаги барча меҳнаткашларга Мурожаатида, **чорвачиликни ривожлантиришда янада юксак кўрсаткичларга эришиш муҳим вазифа ҳисобланади.** Бунинг учун, даставвал, мавжуд барча молларни тўла сақлаб қолиш, улардан келгуси йили кўпроқ бола олиш ва шу зайилда чорва туёғини янада ўстиришга эришиш зарур. Бу эса, чорва қишловини намунали ўтказишга, барча молларни қишдан семиз ва соғлом олиб чиқишга боғлиқ.

Қиш келди. Чорвадорлар ҳаётида энг масъулиятли давр бошланди. Бир қатор район ва хўжаликларда чорва қишловига яхши тайёргарлик кўрилди, қишга етадиган дағал ва ширали озуқалар тайёрланди. Янги чорвачилик бинолари қурилди ва эскилари ремонт қилинди. Бу соҳада йирик чорвадор районлар ҳисобланган Нурота ва Фориш районларининг хўжаликлари айниқса яхши намуна кўрсатишди. Ана шу районларда чорва моллар учун қишга етиб ортадиган озуқа жамғарилди ва у қишлов жойларига ташиб келтирилди. Нурота райони хўжаликларида тайёрланган дағал хашакнинг талай қисми майдалаб қўйилди.

Ҳамма жойда ишни ана шундай яхши ташкил қилиш имконияти бор эди. Лекин, афсуски, бундай қилинмади. Республикамиз область ва районларида дағал хашак тайёрлаш ҳамда силос бостириш планининг бажарилиши ҳақидаги маълумотлар буни кўрсатиб турибди. Ҳозиргача дағал хашак тайёрлаш плани 79,6 процент, силос бостириш плани эса 54,7 процент бажарилди. Бу соҳада айниқса Бухоро, Тошкент ва Андижон областлари ҳамда Қорақалпоғистон АССРда аҳвол ёмон. Ана шу областларда дағал хашак тайёрлаш топшириғи бор-йўғи 65-73 процент атрофида, Қорақалпоғистон Автоном республикасида эса атиги 63 процент бажарилди. Ҳар бош сигир ҳисобига камида 10 тонна силос бостирилиши лозим бўлгани ҳолда республикада ўрта ҳисобда 6,1 тонна, Қашқадарё, Бухоро, Самарқанд областларида ва Қорақалпоғистон АССРда 1,6-4,3 тоннадан силос бостирилди.

Тайёрланган ем-хашакни қишлов жойларига ташиб келтиришга етарли эътибор берилмаяпти. Масалан, республика хўжаликларида жамғарилган озуқанинг атиги 46 проценти қишлов жойларига ташиб келтирилган. Чорвачилик бинолари қуриш ва мавжудларини ремонт қилиш жуда секин боряпти.

Вазифа — чорва моллар қишловига тайёргарлик кўришда йўл қўйилган камчиликларни тезда бартараф этишдан, жамғарилган озуқани тежаб-тергаб сарфлаш ва унинг бир граммини ҳам нобуд қилмасликдан иборат. Ҳамма колхоз ва совхозларда дағал хашакни молларга беришдан олдин албатта майдалаш керак, дағал хашакни буғлаш, озуқа ачитқиси тайёрлашни кенг йўлга қўйиш лозим. Бунинг учун мавжуд универсал дробилкалар, сомон ва пичан қирқадиган машиналардан кенг фойдаланиш керак.

Республика колхоз ва совхозларида 869 та махсус озуқа кухнялари ва озуқа тайёрлаш цехлари бор. Ана шу кухня ва цехлардаги машиналар озуқани молларга едириш олдидан қайта тайёрлашни тўғри йўлга қўйиш имконини беради. Гап ана шу ускунадан тўғри ва тўла фойдаланишда қолган.

Колхоз ва совхозлардаги чорва молларнинг бир қисми ориқ. Масалан, Бухоро области хўжаликларидаги қўйларнинг 800 минг боши ёки 46 процентдан кўпроғининг семизлик даражаси талабга жавоб бермайди. Хоразм области хўжаликларида эса 23 минг бош ориқ қорамол бор. Истесносиз барча хўжаликларда молларни текширишдан ўтказиш, ориқларини ажратиб, алоҳида боқишни ташкил этиш зарур. Бу тадбир чорва молларни қишдан нобуд қилмай тўла сақлаб чиқиш имконини беради.

Чорва моллар қишловини муваффақиятли ўтказиш, кўп жиҳатдан, чорвадорлар ҳақида қилинадиган ғамхўрликка, уларга яратиб бериладиган маданий-маиший шароитга боғлиқдир. Партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари буни доимо эсда тутишлари, ҳар бир чорвадорни, айниқса узоқ яйловларда ишлайдиган чўпонлар, молбоқарлар, йилқибоқарларни меҳрибонлик билан ардоқлашлари, уларни иссиқ кийим-бош билан таъминлашлари зарур. Айни вақтда чорвадорларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш масаласига алоҳида эътибор бериш, қишловни намунали ўтказишда бошқаларга ўрнак кўрсатган кишиларни рағбатлантириш зарур.

Ҳамма жойда чорва қишловини уюшқоқлик билан муваффақиятли ўтказайлик. Халқимиз бойлиги бўлган барча молларни қишдан тўқ ва семиз олиб чиқайлик!

Тошкент области. Юқори Чирчиқ районидаги «Коммуна» колхози ғаллакорлари 3.000 гектар лалмикор ерга буғдой ва арпа уруғи сепиб, дон экиш планини ошириб бажардилар. Улар яна 1.000 гектар майдонга бошоқли дон экиш мажбуриятини олдилар. Суратда: дон экиш пайти.

Қ. Розиқов фотоси,
(ЎзТАГ фотохроникаси).

САНОАТИМИЗ МАРДУ МАЙДОНЛАРИ

ЧЎЛ БУРГУТИ

Йўлда кетяпмиз. Ҳаво илиқ, лекин чўл ҳансираб нафас олаётгандай туюлади. Петр гап бошлайди:

— Аппаратга қулоқ солинг. Эшитяпсизми, Ер нафас оляпти, — Петр тийрак кўзларини бир нуқтага қадаб жим қолади.

— Тўхтанг, топилди! — Петрнинг шогирди ҳамманинг диққатини ўзига тортди.

— Мана, эшитинг! Рафиқов тўғри айтяпти, — Петр инженер Мамажоновга аппаратни узатди.

Чуқур қудуқлар қазиш бўйича етук мутахассис у. Мамажонов врачларга ўхшаш салмоқдор ҳаракатлари билан бошқалардан ажралиб турарди. Хуллас, мутахассислар «чумоли одим» ташлаб ер нафасини, унинг бағридаги бойликлар ҳаракатини синчковлик билан текширишар, хулосаларни махсус карталар, дафтарчаларга ёзиб боришарди.

Петр Никонов даштларни ўзига ром қилган илғор пармаловчиларнинг бири. Уни чўл бургути дейишади. Газли нефть-газ бошқармасида қарийб етти йилдан буён фидокорона меҳнат қилмоқда. Петр Никонов шу давр мобайнида 170 дан ортиқ қудуқларни муваффақият билан пармалаб ишга туширди. Тажрибали пармаловчи қазиган қудуқларнинг аксарияти сермаҳсул бўлиб, табиий газ ва нефтга бойлиги жиҳатидан бошқаларникидан устун туради. У ишлаётган пармаловчилар отряди бошқармада бир неча йилдан буён сурункасига олдинги ўринларни эгаллаб келмоқда.

— Бизнинг отрядимизда, — дейди Петр, — брак қудуқлар бўлмайди. Кўп ҳолларда баъзи қудуқлар эскиргач, маҳсулоти камайиб кетади. Етти йил мобайнида отрядимиз пармалаган қудуқларнинг биронтасида ҳам ана шундай ҳол юз бергани йўқ.

Петр ва унинг дўстлари меҳнат қилаётган пармаловчилар отряди бундай муваффақиятга қандай қилиб эришмоқда? Даставвал шуни айтиш керакки, мазкур отряд аъзолари ишни пухта ва сифатли бажарадилар. Пармаланган қудуқларнинг маҳсулот бериш коэффициентини ҳисоблаб, кузатиб борадилар. Шундай қилинганда, отряд биринчи қудуқларда йўл қўйган жузъий хатоларини иккинчи, учинчи қудуқларни қазишда тузатиб кетади. Бу ишда фақат Петр Никонов эмас, Р. Рафиқов, Г. Газицкий, А. Боймуродовлар ҳам шахсан ташаббус кўрсатиб, кўпчилик ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Ер ости газ денгизини қидирувчилар шу кунларда 1966 йил ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Газли бошқармаси эндиликда мамлакатимизнинг Ўрта Осиё ва Урал саноат корхоналарига ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ зангори олов етказиб бераётир. Пландан ташқари 2 миллион кубометр газ қазиб олиш учун КПСС XXIII съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб меҳнат қилмоқда. Умуман, Бухоро областида 1959 йилдагига нисбатан 310 баравар кўп табиий газ қазиб чиқарилаётир. Буларнинг ҳаммаси Петр Никоновга ўхшаш ўнлаб, юзлаб пармаловчилар, операторлар, геолог-инженерларнинг юрак қўри, билак кучи, ақл-заковатининг маҳсулидир.

Юқорида Петр Никоновни тажрибали, ишбилармон пармаловчи дедик. Айни вақтда Петр чин инсон, кишиларга меҳрибон кишидир. У меҳнат қилаётган коллектив коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун курашмоқда. Петр Никонов турмушда, оилада ҳам барчага ибрат. У тўрт бола: уч қиз, бир ўғилнинг отаси, Тарбиячи, бағри кенг меҳрибон ота.

Газли нефть-газ бошқармасида Петрга ўхшаш меҳнатсевар кишилар, қалби олов пармаловчилар жуда кўп. Уларнинг ҳаммаси эл-юрт бойлигига бойлик қўшиш учун курашда ташаббус кўрсатиб меҳнат қилмоқда.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Советлар мамлакатида

● **ВЛАДИМИР.** Ковровдаги экскаватор заводида яратилган Ватанимизда биринчи ўзиюрар копер уч хил ишни бажара олади.

● **ЕРЕВАН.** Ереванддаги Дзержинский номли завод мутахассислари ва Москвадаги Бауман номли Олий техника билим юрти олимлари шартли суратда «ЕТ-50» деб аталган уникал станокни ихтиро қилдилар.

Мутахассислар подшипник, автомобиль, трактор ва вагонсозлик корхоналарида «ЕТ-50» станогини қўлланиш катта самара беради, деб ҳисобламоқдалар.

● **КАЛУГА.** Ялпиз ҳидли, хушбўй мазали ва шифобахш хусусиятларга эга бўлган бу моддани миллионлаб кишилар яхши биладилар. Ментол медицина, парфюмерия-косметика, тамаки, озиқ-овқат саноатида қўлланилади. Ментолни узоқ вақт давомида қимматбаҳо ялпиз мойидан олар эдилар. Калугадаги синтетик хушбўй моддалар комбинати коллективи арзон химиявий хом ашёдан кристалли ментол ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. (ТАСС).

РАҚАМЛАР МАЗМУНИ

Идорада ҳисобчилар басма-басига чўт қоқишяпти.

— Қалай, ҳисоб мўлжалга борадими? — ҳазиломуз сўрайди партком секретари Дўстмамат Дўстёров.

— Қалаймас, олтин, — дейди кўнгли тўлиб колхоз бош бухгалтери Шоймардон Хўжанов.

Мана, чўтга ташланаётган, қалбга қувонч, дилга ҳузур бағишлаётган зафар рақамлари. Бу рақамларда колхозчиларнинг йил бўйи тўккан меҳнат тери ҳам, энди қилинадиган тўйи ҳам, тўқиладиган куйи ҳам, ҳамма-ҳаммаси ўз ифодасини топган.

Колхоз бу йил 1200 гектар майдонда пахта етиштирди. Ҳар гектар ердан қарийб 36 центнердан ҳосил олинди.

Колхоздаги 18 та пахтачилик бригадасининг ҳаммаси йиллик плannигина эмас, социалистик мажбуриятларини ҳам анча ошириб бажарди. Хўжалик давлатга 4300 тоннадан ортиқ «оқ олтин» сотди.

Колхоз қишлоқ хўжалик маҳсулотларига харид нархларининг оширилиши ҳамда пахтанинг юқори сортларига тўланадиган устама ҳақ ҳисобига жуда катта қўшимча фойда кўрди. Масалан, юқори ҳосилли ўртоқ Р. Жонтемиров бошчилик қилаётган бригада ўтган уч йил давомида давлатга 295 тонна пахтани биринчи, иккинчи ва учинчи сортларга сотган. Бу йил эса бригаданинг давлатга топширган пахтаси 370 тонна бўлиб, шундан 354 тоннаси биринчи сортга қабул қилинди. Шу бригаданинг ўзи бу йил биринчи сорт пахта ҳисобига 11.689 сўм қўшимча даромад олади.

Дастлабки ҳисобларга қараганда, бригадада ҳар иш кунига натура ҳақи (буғдой)дан ташқари 5 сўмдан ҳақ тўланади. Механизаторлардан Облоқул Холиёров, Норқобил Омонтурдиев ўртоқларнинг ҳар бири йил охирида қўшимча равишда 600-700 сўмдан пул олишади.

Хўш, колхоз бўйича пахтанинг юқори сортлилиги ҳисобига қанча қўшимча даромад кўрилди?

Колхоз олдинги уч йилда уч сортга ўртача 3303 тоннадан пахта сотган. Бу йил эса 3348 тонна пахтани шу сортларга топширди. Бундан 102.000 сўм устама ҳақ олинди.

Янги харид нархлари ҳисобига кўрилган фойдани айтмайсизми.

Ғаллачилик — иккинчи асосий тармоқ ҳисобланади. Колхоз бу йил 3.000 гектар ерда дон етиштирди. Давлатга пландаги 8.720 центнер ўрнига 13.830 центнер дон топширилди.

Илгари давлат колхозларга ҳар тонна буғдойга 80 сўмдан ҳақ тўларди. Пландан ортиқ топширилган дон ҳам шу нархда харид қилинарди. Бу йилдан бошлаб эса ҳар тонна буғдойга 90 сўмдан, пландан ортиқ топширилганнинг эса тоннасига 135 сўмдан ҳақ тўланди. Колхоз 6.900 сўм қўшимча фойда кўрди. Ғаллачиликдан жами 31.900 сўм даромад олинди.

Колхоз хўжалик йилини 1 миллион 484 минг сўм даромад билан якунламоқда.

Давлатга сут, гўшт, тухум ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотишдан ҳам анча фойда келди.

Ҳозир кузги-қишки тадбирлар муваффақиятли амалга оширилмоқда. Пахта майдонларини ғўзапоядан тозалаш, ерни шудгорлаш конвейер усулида ташкил этилди. Ерни ҳайдашдан олдин ҳар гектарига 300 килограммдан суперфосфат ва 3 тоннадан маҳаллий ўғит солинди. Экин майдонларини 35-37 сантиметр чуқурликда сифатли ҳайдашда механизаторлардан Эргаш Абдураҳмонов, Эшниёз Каримов, Жўра Тоғаев, Саид Норқобилов каби азаматлар алоҳида ғайрат кўрсатишди.

Ленин номли колхоз кузги шудгорлашни Қамаши районида биринчи бўлиб тугаллади. Шунингдек, 3.285 гектар ерга дон экилди. Чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш чоралари кўрилди. Пландаги 2.000 тонна ўрнига 2.247 тонна хашак, 1.000 тонна беда, 5.000 центнер арпа ва бошқа озуқалар жамғарилди.

Пахта ҳосилдорлиги жиҳатидан Қамаши районида биринчиликни эгаллаган Ленин номли колхоз 1965 хўжалик йилини ҳар томонлама яхши кўрсаткичлар билан якунламоқда. Бухгалтерия ходимларининг ҳисоб-китобига қараганда, бу йил ҳар иш кунига ўртача 2,8-3 сўмдан пул, 6 килограммдан буғдой тўғри келади.

Бу, КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларининг ҳаётий самараси, моддий манфаатдорлик принципининг яхши нишонасидир.

Ш. СИДДИҚОВ,
Қашқадарё области.

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Гўшт ва сут саноатининг ходимлари давлат хом ашё ресурсларидан маҳсулотнинг асосий турларини ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан олдин бажардилар. Гўшт ва қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти ишлаб чиқариш плани ноябрь ойининг охирида, мол ёғи ишлаб чиқариш плани сентябрь ойида бажарилди.

Гўшт ишлаб чиқариш ўтган йилдагига нисбатан 29 процент, мол ёғи ишлаб чиқариш 28 процент, қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти ишлаб чиқариш 12 процент кўпайди.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

4 декабрда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида республика халқ хўжалиги ва маданияти ходимларидан бир группасига мукофотлар топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқларини олган кишилар орасида кўп йиллик ишлари учун ва Чирчиқ ГЭСи каскади ишга туширилган куннинг 25 йиллиги муносабати билан шу мукофотга сазовор бўлган энергетиклар ва пахта подборщиклари ишлаб чиқаришни муваффақиятли суратда ўзлаштирган саноат ходимлари ҳам бор. Пахтачилик машиналари давлат махсус конструкторлик бюроси бошлиғининг ўринбосари В. И. Чериявскийга ва шу бюро конструкторлик бўлимининг бошлиғи Р. М. Сафарбаковга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган рационализатор» деган фахрий унвон бериш тўғрисидаги ёрлиқлар топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин мукофотларни топшириб уларни табриклади.

(ЎзТАГ).

Ҳалимахон Сайфуллаева Андижондаги Володарский номли тикув фабрикаси коллективида биринчи бўлиб КПСС XXIII съезди шарафига оширилган мажбуриятлар олган эди. У тикиб чиқараётган кийим-кечаклар нуқул юқори сортларга қабул қилинмоқда. Суратда мажбуриятларини шараф билан бажараётган Ҳ. Сайфуллаевани кўриб турибсиз. А. Тўраев фотоси.

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

КПСС Марказий Комитетида учрашув

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари ўртоқ М. А. Суслов ва КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Ю. В. Андропов шу йил 4 декабрда Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ З. Клишкони қабул қилдилар ва у билан суҳбатлашдилар. Суҳбат самимий дўстона вазиятда ўтди.

СССР Олий Советининг комиссияларида

4 декабрда Кремлда Г. И. Воробьев билан Н. Зарипова раислигида СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қонун чиқарувчи комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди.

Комиссиялар соғлиқни сақлаш тўғрисида ССР Иттифоқи ва Иттифоқдош республикалар қонунларининг асослари лойиҳасини муҳокама қилдилар.

Комиссияларнинг мажлисида РСФСР социал таъминот министри Л. П. Ликова, Озарбайжон ССР социал таъминот министри З. Г. Сеидмамедова ва Туркманистон ССР социал таъминот министри Д. Мамедованинг колхоз аъзоларига пенсия ва нафақалар бериш тўғрисидаги қонун қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги докладлари тингланди, шунингдек бошқа масалалар қараб чиқилди. Кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

ТАСС АХБОРОТИ

«ЛУНА-8» станцияси ойга яқинлашмоқда

5 декабрда совет космик станцияси — «Луна-8» билан икки марта алоқа сеанси ўтказилди. Шу сеанслар вақтида станциянинг траекторияси ўлчаб аниқланди ва телеметрик ахборот олинди.

Станциядаги системаларнинг ҳаммаси нормал ишлаб турибди. Траекторияни ўлчаш натижаларини текшириб кўриш учиш траекториясининг олдиндан ҳисоблаб белгилаб қўйилган траекторияга мувофиқ эканлигини аниқлади.

«Луна-8» станцияси 1965 йил 7 декабрда Москва вақти билан 0 соат 50 минутларда Ой юзасининг бўронлар океани районига бориб етади.

Координация — ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқишни давом эттирмоқда.

ЖАҲОННИНГ ШОДЛИГИН ТЎПЛАСАНГ БУТУН, ДЎСТЛАР ДИЙДОРИДАН БЎЛОЛМАС УСТУН

КОММУНИСТИК АХЛОҚ ВА ОДОБ МАСАЛАЛАРИ

БЕБАҲО ДЎСТЛИК

(Маркс ва Энгельс ҳақида хотиралардан)

Поль Лафарг, Вильгельм Либкнехт, Эдгар Лонге хотираларида Маркс билан Энгельснинг улуғ дўстлиги, уларнинг илмий ишда ҳам, революцион курашда ҳам ҳамиша ижодий ҳамкорлик қилиб келганлиги яққол кўриниб туради. Маркс ҳаёт бўлган вақтида Энгельс ўз дўстига ҳар жиҳатдан ёрдам бериб турди ва у Маркснинг ишончли маслаҳатчиси ва ҳеч юз-хотирни билмайдиган танқидчиси эди. Маркс вафотидан кейин Энгельс ўз дўсти тамом қила олмаган асарларни тамомлаш ва нашр қилишни, даставвал «Капитал»нинг иккинчи ва учинчи томларини нашр этишни ўз бурчи деб ҳисоблади. В. И. Лениннинг айтишича, «Капитал»нинг бу икки томи — икки кишининг: Маркс билан Энгельснинг асаридир».

Маркс билан Энгельс фақат гениал мутафаккир ва революционергина эмас, шу билан бирга инсонга хос энг ажойиб, энг олижаноблик хислатларини — кристалдек маънавий покликни, соддалик ва ҳақиқатгўйлик, пўлатдек мустаҳкам ирода, тарихий тараққиётнинг объектив қонунларини чуқур билишга, кишилик тарихида янги эра бўлган коммунизм эрасининг бошланиши муқаррарлигига қаттиқ ишонишга асосланган оптимизм хислатларини ҳам ўзларида мужассам қилган зотлар эканлиги уларнинг қадрдон замондошлари хотираларида яққол гавдаланиб туради.

* * *

Маркснинг хотини умрбод унга чин ва том маъноси билан вафодор рафиқа бўлди. Улар болалик чоғлариданоқ бир-бирларини билар ва бирга ўсган эдилар. Уларни унашиб қўйганларида Маркс 17 ёшга етар-етмас йигит эди. Унашилган ёш қиз ва йигитнинг 1843 йилда тўйлари бўлгунча орадан етти йил ўтди, тўй бўлгандан кейин улар бир-бировларидан ҳеч айрилмадилар. Маркснинг хотини эридан сал олдинроқ вафот қилди. Маркснинг хотини, гарчи аристократ немис оиласида туғилган ва тарбияланган бўлсада, тенглик идеясига шу қадар берилган эдики, ҳеч ким ва ҳеч қачон тенглик идеясига унчалик берилган бўлмаса керак. У ўз эри Карл билан бирга умргузаронлик қилмоқ учун ҳамма нарсадан воз кечди ва бунга ҳеч қачон, — ҳатто жуда қаттиқ муҳтожликка учраган кунларида ҳам пушаймон қилмади.

Энгельс хам уларнинг оила аъзосидек бўлиб қолган эди; Маркснинг қизлари уни иккинчи ота деб атар эдилар. Германияда Маркс билан Энгельс номлари узоқ вақт бир-биридан ажралмай келди ва улар тарих саҳифаларида ҳам абадий бир бўлиб қоладилар. Маркс билан Энгельс қадимги шоирлар тасвир қилган дўстлик идеалини бизнинг асримизда вужудга чиқардилар. Улар ўспиринлик чоғларидан бирга бўлиб, энг самимий фикрлари ва ҳислари билан икковлаб ўртоқлашар эдилар, ҳар икковлари бир революцион ҳаракатда қатнашдилар ва бирга бўлолган вақтларида ҳамма вақт бирга ишлаб келдилар.

Агар замоннинг зайли уларни бир-бирларидан 20 йил ажратиб қўймаганида, улар балки бутун умр бўйи икковлаб бирга ишлашарди.

* * *

Энгельс Марксга қаерда зарур бўлиб қолса, ўша ерга бориб ёрдам берарди, доимо ҳаммада ҳаракатга иштиёқ уйғотарди. У актив жангчи бўлиб, буюк халқаро ишчилар ҳаракатининг жангларида иштирок қилди. Маслаҳатлар берди, талаблар қўйди, огоҳлантирди. Бу ҳаракат Энгельс ўз дўсти Маркс билан биргаликда 1848 йилнинг бошидаёқ, февраль революциясининг шабадасини сезиб, ишчилар ўртасига ташлаган:

«Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» — деган шиорни амалга оширди.

Пролетарлар ҳақиқатан ҳам бирлашдилар. Бинобарин, дунёдаги ҳеч қандай куч бирлашган жаҳон пролетариатининг йўлини тўса олмайди.

Дўстлик... умр баҳорининг гули. Дўстлик гулдан нозик, пўлатдан қаттиқ, довулдан кучли. Дўстлик ўлимни енгади. Халқ мақолларида айтилганидек, дўстлик қонунсиз, қиличсиз ҳам ҳукмронлик қилади.

Дўстлик ёшликда ҳам, ҳаётимиз кўзида ҳам бебаҳо бойлик, дурдона. Бу кўнгил бойлигини кўз қорачиғидек сақлашимиз, қадрлашимиз лозим.

Дўстлик шундай юксак тушунчаки, бу фақат бир неча таниш кишилар ўртасидаги муносабатгина бўлиб қолмай, оила ҳаётини, бутун жамият аъзоларини ҳам қамраб олади. Шунинг учун отахон шоиримиз Ғафур Ғулом «Хотин» шеърида:

Онамсан, ёримсан, синглимсан, фақат
Дунёда энг азиз дўстим ягона, — деб бежиз айтмаган.

Умр йўлдошинг — фақат эр ёки хотингина, аканг — фақат акагина бўлмай, дўст бўлишса қандай яхши! Шунда ўзингни эркин ҳис этасан, сир-асроринингни айтасан, киши. Ана шундай оила бахтли бўлади, тотув ҳаёт кечиради.

Дўстликни бой берган киши доғ-ҳасратда қолади, афсус-надомат чекади. Чунки чил-чил синган шишани ёпиштирса бўлар, аммо дўст кўнглини синдирсанг, уни тиклашинг маҳол. «Хон бўлсанг ҳам, дўстларинг билан хонсан, дўстларинг бўлмаса биёбондаги чанг-тўзонсан» деган доно халқимиз. Одамлар дўстлашиб, тоғларни қўзғотиб, йўл очаётирлар, чўлларни бўстонга айлантираётирлар. Дўстлик жаҳондаги бойликларнинг энг ноёби, қимматлисидир. Бу бойликдан баҳраманд бўлинг, одамлар! Бир-бирингизни севинг, қадрланг!

Дўстлик айниқса меҳнатда тобланади. Сиз суратда «Ўзбекхимсельмаш» заводининг илғор ишчиларидан (чапдан) металл йўнувчи Г. Карягина, токарь А. Соседов ва слесарь Э. Каримов ўртоқларни кўриб турибсиз. Улар билим ва тажрибаларини ўртоқлашиб, бир-бирларига ўргатишади, тажриба алмашиб туришади.

И. Глауберзон фотоси.

БУЛОҚ СУВИДЕК МУСАФФО

Ўрта аср Шарқининг улкан адиби, буюк гуманист ва мутафаккир Мирза Абдуқодир Бедил ўзининг бир рубоийсида:

«Дўстлар агар бирлашиб
ташлашса қадам,
Душманлар мағлуб бўлур,
қолмай битта ҳам.
Иттифоқ қудратидан ғофил
бўлмангиз!
Тишлар тошни синдирар
бўлишиб баҳам»,

— деб ёзган эди.

Шоир Бедилнинг юқоридаги пурҳикмат сўзларидан ҳам сезилиб турибдики, Шарқда ўтмишда яшаб ижод этган барча мутафаккирлар, ҳамда доно ва зукко инсонлар халқлар дўстлиги ва иттифоқини орзу қилиб, ажойиб фикрлар айтганлар.

Ижодкор ва исёнкор халқ, қанчалик зулм ва бедодликлар бўлмасин, ҳеч вақт тиниб-тинчимаган, ўзининг аянчли тақдирига ҳеч қачон бўйсунмаган. Унинг ижод булоғининг қудратли кўзлари бир жойда зўрлик билан бекитилса, бошқа бир жойда жўш уриб қайнайверган. Халқ моддий бойликлар бунёд этиш учун ҳамма вақт бетиним меҳнат қилган. Меҳнат қилиш жараёнида у турли-туман маданий бойликлар ҳам яратиб, уларни авлодлардан-авлодларга ўтказиб, тобора бойитиб, такомиллаштириб, нафислаштириб борган ўз қалбида барча ноёб, олижаноб, зиндадил, умумбашарий ҳамда прогрессив ғояларни ташиб келган. Ўшандай илғор фикрлардан энг биринчиси, энг муҳими халқлар ўртасидаги дўстлик ва ҳамжиҳатлик ғоясидир.

Маълумки, ҳар қандай киши ўзини дўсту бииродарсиз тасаввур эта олмайди. Инсонга дўст ҳамма вақт керак, дўстсиз одамнинг ҳаёти маъноли, тўлақонли ўтмайди. Шунинг учун ҳам ўзбек халқи бу ҳолатни жуда тўғри ифодалаб: «Дўстсиз бошим, тузсиз ошим», деган ажойиб мақол яратган. Бундай улуғ ғоя Шарқдаги бир неча халқларнинг дурдоналарида турли кўринишларда ифода этилган.

Монгол халқининг мана бу ажойиб мақолига эътибор беринг:

«Доно кишига ҳам дўст
керак,
Кучли одамга ҳам таянч
керак».

Шубҳасиз, бу мақол теран мазмунга эгадир. Фикримизча, бундай зўр ва ўткир фикр даставвал юқори мартабага эришиб олган, сўнгра ўзининг қадрдон дўстларини менсимай, улардан юз ўгирувчи, шону шавкатга берилиб кетиб, кўзини ёғ босиб қолган баъзи бир кимсаларни бир оз бўлса ҳам ўйлантириб қўйса керак. Бу мақол улуғ гуманист Саъдийнинг бир машҳур ҳикоясини беихтиёр эсга солади.

Ҳикояда айтилишича, қадим замонларда бир мамлакатда икки қалин ва иноқ дўст бўлган экан. Улар замона зайли билан бир-биридан ажралишиб, бир неча йиллардан сўнг яна учрашадилар. Улардан бири жуда бой, бадавлат, иккинчиси эса фақир, камбағал бўлиб қолади. Фақир киши ўзининг қадимги қадрдон дўстини сўроқлаб топиб келади ва у билан учрашади. Бадавлат киши ўзининг эски дўстини танимайди, кеккайиб, камбағалдан: «Сен кимсан ва нима учун менинг ҳузуримга келдинг?», — деб сўраганда фақир унга шундай жавоб беради:

— Мен сенинг эски қадрдон дўстингман. Сени кўр бўлиб қолибди, деб эшитдим. Шунинг учун сени кўргани келгандим».

Маълумки, кишилар ҳамма вақт бирлашиб, жамият бўлиб яшайдилар, бирга меҳнат қиладилар, якдил бўлиб ўз душманларига қарши жанг қиладилар, бирга ижод қиладилар. Ёлғизликни одамлар жуда ёмон кўрадилар. Лекин дунёда энг ёмон нарса ҳисобланадиган танҳоликдан ҳам ёмон нарса бор. Бу нарса ноқобил дўстдир.

Шарқ халқлари ўзларининг кўпгина ҳикматли мақол ва маталларида дўстликнинг буюк қудратини таъкидлаб, одам фақат дўст ва биродарлари билан кучли эканлигини қайд қиладилар. Афғон халқи ўзининг бир мақолида «Агар хон бўлсанг ҳам дўстларинг билан хонсан, дўстларинг бўлмаса, биёбондаги чанг ва тўзонсан!» — дейди.

Бошқирд халқининг қуйидаги сермазмун дурдонасида дўстлик қудрати тўғрисидаги фикрларнинг қаймоғи, асосий мағзи ифода этилган, десак муболаға бўлмас:

«Халқлар дўстлиги —
Уларнинг бойлиги»

Ҳа, халқлар дўстлиги—уларнинг бойлиги, битмас-туганмас кучи ва қудратидир. Бу дўстлик булоқ сувидек мусаффодир. Бу теран, сермазмун ҳикматли сўзнинг замирида олам-олам маъно бор. Биз шу ерда бир муҳим нарсани алоҳида қувонч ва мамнуният билан таъкидлаб ўтмоқчимиз. Бутун дунё халқлари, жумладан жуда бой ва қадимги маданият бешиги ҳисобланган Шарқ халқлари кўп замонлардан буён орзу қилиб келган ғоялар бизнинг порлоқ замонамизда, том маънодаги инсоний жамиятимизда амалга ошди.

Шонли Коммунистик партиямиз раҳбарлигида меҳнатсевар, камтар, қаҳрамон халқимиз дўстлик ва ҳамжиҳатликнинг буюк қудрати туфайли тарихда мисли кўрилмаган ажойиботлар бунёд этмоқда.

Метиндек мустаҳкам ва аҳил оилада — советлар мамлакатида яшаётган кўпмиллатли халқимиз орасида Ўрта Осиё халқлари ҳам том маънода бахтга эришдилар. Ўзбек, қозоқ, тожик, туркман, қирғиз халқлари якдил ва ҳамжиҳат бўлиб, дўстона оилада яшаяптилар, ягона мақсад — мамлакатимизда коммунистик жамиятни барпо этиш учун тинмай меҳнат қилаётирлар.

Совет халқлари ўртасидаги ўзаро иқтисодий ва маданий ҳамкорлик, мамлакатимиздаги адабиёт, санъат ва маданият ходимларининг ўзаро алоқалари, ҳаётимизда ажойиб анъанага айланиб кетган адабиёт ва санъат декадалари ҳамда шунга ўхшаш жуда кўп ҳамкорликлар халқларимиз орасидаги дўстона муносабатларни янада бойитмоқда, кенгайтирмоқда ва мустаҳкамламоқда.

Совет халқларининг бир ёқадан бош чиқариб, метиндек мустаҳкам, ягона, бузилмас оилада иттифоқ бўлиб яшаётганлари учун муаззам Совет Иттифоқи қудратли социалистик лагерга бошчилик қилаётир.

О. УСМОНОВ,
филология фанлари кандидати.

МАҚОЛЛАР

Бевафо дўстдан таёқ яхши,
Бебахра гулдан япроқ яхши.
Бемеҳр қариндошдан
Меҳрибон дўст яхши.
Дил оғритган дўст эмас.
Дўст дўстни кулфатда синар,
Одам одамни меҳнатда синар.
Кўнгилни дўст кўтарар.
Чин дўст туғишганинг билан
тенг.
Дўстсиз бошим — тузсиз
ошим.
Янги либос оройиш,
Яхши йўлдош осойиш.
Яхши дўст — жон озиғи,
Ёмон дўст — бош қозиғи.
Ҳамжиҳатлик — давлат,
Ёлғизлик — кулфат.
Дўст сўзини ташлама,
Ташлаб бошинг қашлама.
Бирлашган ўзар,
Бирлашмаган тўзар.
Бир киши ариқ қазийди,
Минг киши сув ичади.
Тоғ-тоғ билан қовушмас,
Одам одам билан қовушар.

БАЪЗИ «ОШНАЛАР»

Ёшлар ўртасидаги бир суҳбатда ўртоқ, дўст, ошно тўғрисида баҳс кетди.

— Келинг, сизларга бир воқеани айтиб берай, — деди суҳбатдошимиз Самиғ Одилов, — тўғриси, шу воқеадан кейин дўстларга сезгир бўлиб қолдим.

...Курсимизга янги келган Тойирнинг уст-боши, юриш-туриши, қўйинг-чи, кўриниши тоза кетворган-да. У келган куниданоқ, ҳаммамиз ўзимизни унга яқин тутишга, у билан дўст тутинишга уриниа бошладик. Атайлаб, уни «дўстим», «оғайним» деб чақирардик. Лекин, бир воқеа сабаб бўлди-ю, дўстлик ҳақидаги тасаввурларимиз ўзгарди.

Бир куни дарсдан сўнг яқин ўртоқларимиз билан, одатдагидай ошхонага кириб кетаётган эдик. Тойир ҳаммамизни тўхтатди.

— Бугун шанба, тузукроқ жойда бир ёзилишиб ўтирайлик, — деб қолди, янги дўстимиз. Унинг таклифи маъқул тушиб, биз ҳам орқасидан кетавердик.

— Биласизми, дўстларим, — деди Тойир Революция скверига етганимизда, — сизлар менинг янги дўстларимсиз. Келинг шу дўстлигимизни «Дўстлик» кафесида «ювайлик».

Бир зум ўйланиб турдик-да, сўнгра Тойирнинг кетидан гавжум кафега кирдик. Тойир атрофга алангглаб, таниш официанткасини топди-ю, қулоғига нималарнидир шивирлаб, томоғига ўрта бармоғини чертиб қўйди. Столимизда «тиниқ суюқлик» тўла шиша ва рюмкалар муҳайё бўлди.

Бизнинг «ичмаймиз» деган раддиямиз «Дўстинг учун заҳар ют!», «Дўстлик учун ва яна дўстлик учун» деган таклифлар олдида ожизлик қилди. Шунга ўхшаш «нозик» таклифлар билан қадаҳ 2-3 такрорланди-ю, ширин, хушчақчақ суҳбатимиз гинахонлик тусини олди. Ҳар ҳолда ширакайф бўлиб, ташқарига чиққанимизда ҳам Тойирнинг гинаси тамом бўлмаган эди:

— Наҳотки бирга ўқиб, бирга юриб, бир-биримизникига шу пайтгача бормасак. Қани, ҳозир бизникига бормай ҳам кўринглар-чи!

Бизнинг «Вақт алламаҳал бўлиб қолди» деганимизга қўймай, уйига судради. Нойлож Тойирникига йўл олдик.

Уйи ҳам узоқда экан, лекин дўстимиз ҳурмати учун орқага қайтмадик. Тойирнинг дастлаб олдимизга қўйган нарсаси лимон япроқчалари сузиб юрган графин бўлди. Ошнамиз бу соҳада ўта кетган шилқим экан.

Тойир, шу ерда ўз муддаосини айтди:

— Дўстлар, — деди у елкамизга қўлини қўйиб, — очиғини айтсам, мен бир қизни алдаб, қўлга тушириб, унга уйланмоқчиман. Сизлардан илтимос, мени бир дурустроқ одамнинг ўғли, келажаги порлоқ, деб таништирасизлар...

Биз хушёр тортиб, бир-биримизга қарадик. Бу ердан нопок ишнинг ҳиди келяпти. «Йўқ, агар яхши одам бўлсанг, ўзинг исботла, алдамчилик билан эмас, яхши ишларинг билан исботла» дедик қатъий.

Шу жавобимиздан сўнг «дўстимиз»нинг муомаласи ўзгарди. Қўпол гапира бошлади. Табиийки, биз дарҳол кетмоқчи бўлдик. Ўрнимиздан туриб, эшикка чиқдик ва йўлга равона бўлдик.

Бир вақт шеригим кимгадир урилиб кетиб, уни сўка бошлади. Одамлар тўпланди. Можаронинг устига уч-тўрт дружиначи келиб, бизни штабга отаклай бошлади. Шу пайт, Тойир дружиначиларни имлаб, четга чақириб, ўзининг бу жанжалга сира алоқаси йўқлигини тушунтира бошлади. Дружиначилар унинг ҳушёрлигини кўриб гапига ишонишди. Енгига қизил боғич таққанлардан бири «Улар дўстларингиз бўлса, штабда отларингизни ёзиб қоламиз-у, сизга қўшиб, уйларига жўнатамиз» деган эди, Тойир, «Мен буларни биринчи кўришим, уйларини билмайман» деб, орқасига қарамай кета бошлади. Биз Тойирнинг сўзларини чала-чулпа эшитдик-у, лекин, унинг гапларидан дилимиз сиёҳ бўлганини билдирмадик.

Хуллас, Тойирнинг «дўстлиги» қанақалигини, бизни шармандаликка судраганини, у ўзига гард юқтирмай қочганини аниқ пайқадик. Тўғри, ўзимиздан ҳам айб ўтган. «Қозонга яқинлашсанг қораси юқади» деган мақолни ёдимиздан чиқарган эканмиз.

Ўшандан буён Тойирнинг юзига қарагимиз келмайди. У энди бизни бирор ёққа бошлашга ботинолмайди ҳам.

М. АМИНОВ.

ҚЎШИҚНИНГ ДАВОМИ

САКСОН йил... Кекса Абдурасул ота шунча марта тонг оттириб, шунча марта оқшомнинг гувоҳи бўлган! Золим Аҳмадали бойнинг қамчиси зарбидан унинг орқасида қолган чандиқлар ўспиринлик хотираси бўлиб сақланиб келмоқда. Босмачиларнинг қиличлари қолдирган излар қишлоқнинг биринчи коммунистларидан бўлган бу мўйсафид қатнашган қизғин синфий жангларини эслатиб туради.

Ҳа, ўша кунларнинг ҳаммаси орқада қолиб кетди. Орадан жуда кўп вақт ўтганлиги сабабли ўша кунларнинг баъзиларини энди бир-биридан фарқ қилиб ҳам бўлмайди. Лекин дилда чуқур из қолдирган кунлар ҳам бор. Ёшлардан бирон киши «Қани бир гапириб беринг!» деб айтиши биланоқ, унинг кўз олдида ўша кунларнинг ҳаммаси қайта-қайта гавдаланади.

— Бир минг тўққиз юз ўттиз биринчи йилнинг боши эди, — деб гап бошлайди Абдурасул ота.

Ўттиз биринчи йил. Ўроқбошида яқиндагина колхоз тузилди. Қийинчиликлар жуда кўп-у, колхознинг юришмаётган ишлари бир талай бор. Аммо шундай одамлар ҳам борки, колхоз бамисоли уларнинг ҳалқумига тиқилиб қолган суякка ўхшарди. Бунақа одамлар колхознинг иши жўнашмаганини кўриб хурсанд, сув лойқатиш билан овора. Большевиклар машина берамиз, деб ваъда қилишган эди, қани у машиналар, деб заҳархандa қилишади. Шу қадар катта мамлакатнинг даласини техникага дарров тўлдириш қийин, деб бунақа кишиларнинг ҳар бирига тушунтириш маҳол гап-ку. Баъзилар бу гапга қулоқ солади, баъзилар эса шубҳаланади: ҳақиқатан ҳам коллектив хўжаликнинг афзаллигини мақтаб айтиладиган гаплар балки қуруқ гапдир, деб ўйлайди улар.

Янгилик эскилик билан тўқнашди ва бу тўқнашувда колхоз ўзининг ишлари, муваффақиятлари билан ғалаба қозона берди. Аммо қани машиналар ёрдам берса! Лоақал битта трактор бўлса эди. Колхоз коммунистларининг йиғилишида: совет тракторларини ишлаб чиқараётган заводга делегация юборилсин, деган таклиф бўлди. Делегацияни Ленинграддаги «Красний путиловец» заводига юбориш керак. Бу делегация заводдагиларга Қува даштида ёш колхоз борлигини, шу колхозда бирлашган деҳқонларнинг машаққатларини, орзуларини, режаларини гапириб берсин. Рус ишчилари ўзбек деҳқонига ҳамиша ёрдам бериб келган-ку, ахир.

Колхоз раиси Исоқжон Исмоилов ва партия ташкилотининг секретари Абдурасул Мамарасулов делегация бўлиб йўлга тушдилар. Поезд ғилдираклари неча кун-у, неча тун тақиллаб йўл босиб Фарғонадан Ленинградга борадиган йўлни яқинлаштира берди. Аммо чопон кийиб белини боғлаб олган дўппилик икки ўзбек завод парткомининг эшигини очиб киришлари биланоқ, ўзларини худди энг яқин қариндошларининг уйига келгандек ҳис қилдилар. Завод ишчилари уларни шу қадар самимият, шу қадар хурсандлик ва шу қадар яхши сўзлар билан кутиб олишган эди.

Исоқжон билан Абдурасул митингда сўзга чиқиб, пахтакорлар янги турмуш бошлагани тўғрисида гапириб берганларида уларнинг бу гапини ҳамма қизиқиб тинглади. Меҳмонларни Лениннинг муборак қадами теккан машҳур Путилов заводининг цехларига олиб киришди. Бу цехларда тракторлар ясалмоқда. Аммо ҳозирча тракторлар кам, жуда оз.

— Лекин тракторлар кўпайиб кетади: янги заводлар қурияпти, — деди директор.

Бу ҳақ гап албатта. Лекин ҳозирнинг ўзидаёқ тракторлар кўпроқ бўлса, жонга оро киритар эди. Деҳқонлар ҳар бири кетмон кўтарган юзлаб кишининг ишини қила оладиган ажойиб машиналарга таажжубланиб қараб, агар шу машиналар бизнинг қишлоғимизга бориб етса, колхоз қишлоғида нақадар чинакам байрам бўлур эди, янги турмуш душманлари устидан нақадар улкан ғалаба қозонилган бўлур эди, деб ўйлар эдилар.

Путиловчиларнинг нияти ҳам шу эди. Парткомда ўзбек колхозчиларига совға тайёрлаш масаласи муҳокама қилинди. Лекин совға тайёрлаб берамиз, деб айтиш осон. Бу ниятни рўёбга чиқаришчи? Ахир, ҳар бир тракторнинг жуда қаттиқ ҳисоб-китоби борку! Ҳар бир трактор ўртоқ Орджоникидзенинг шахсий кўрсатмаси билан тақсимланади. Тақсимлаш плани аллақачон тузиб чиқилган, тасдиқлаб қўйилган — бу планни бузиш мумкин эмас.

Ана шунда бир фикр туғилди: ўзбекистонлик дўстлар учун ишдан ташқари вақтда ишлаб пландан ташқари битта «Фордзон» трактори тайёрлаб берамиз, деган қарорга келишди ишчилар. Йўқ, битта эмас, иккита «Фордзон» тайёрлаймиз! Бу таклифни завод коммунистларининг ҳаммаси, бутун коллектив қувватлади. С. М. Киров: бу ишингиз яхши, деб маъқуллади.

Шу тариқа зарбдор дўстлик вахтаси бошланди, ҳар бир ишчи виждонан жон куйдириб ишлади. Икки ойдан сўнг Октябрь бешигининг бебаҳо тортиғи бўлган икки трактор колхоз делегатлари билан бирга Қувага етиб келди.

Мўъжизакор пўлат отни кўриш учун теварак-атрофдаги одамларнинг ҳаммаси тўпланди. Ҳатто, олис қишлоқларда кўп вақтдан бери ҳеч қаёққа чиқмай қўйган мўйсафид чоллар ҳам шу кун узоқ йўл босиб Қувага келишди.

Чеҳрасидан табассум аримаган икки йигит — «Красний путиловец» заводининг икки ишчиси моторни ишга солиб, паға-паға тутун чиқариб, тракторларни далага олиб кириб, эгат очишга киришганида ҳамма хурсанд ва ҳайрон бўлиб, оғзини очиб қолди. Ана шунда ҳамма бирданига қичқириб юборди:

— Балли азаматлар. Иш юришиб кетди!

ЭНДИ кекса Абдурасул ота ёзнинг салқин оқшомларида азим бақа терак остида қишлоқ одамлари тўпланиб ҳордиқ чиқараётганида колхозчи ёшларга шу воқеаларни ҳикоя қилиб беради. Сўнгра комсомоллар қўшиқ бошлайди. Бу қўшиқ тўқилганига кўп вақт бўлган—шундан бери орада салкам ўттиз беш йил ўтиб кетди. Бу қўшиқда мўъжизакор машиналарни ўзбек халқининг даласига олиб келган, шу машина билан бирга шоду хуррамликни ҳам олиб келган қувноқ рус йигитлари ҳақида, бузилмас, қалин дўстлик ҳақида ҳикоя қилинади.

Лекин ҳатто, энг катта қўшиқ ҳам бари бир қисқа бўлади. Дўстликни тоблаган воқеаларнинг ҳаммасини битта қўшиқнинг ўзи адо қилиб беролмайди. Бунақа воқеалар кўп. Бахтли замонларда ҳам, урушнинг уқубатли йилларида ҳам ўзбеклар билан руслар ака-укадек бўлиб ёнма-ён бордилар. Совет Иттифоқининг бошқа республикаларидан келган йигитлар ҳам ҳамиша улар билан бирга бўлдилар.

ШУ ҲАМ ЎРТОҚ БЎЛДИМИ?

Яхши ўртоқ мушкул аҳволда қолганингда билинади деганлари рост экан. Нега десангиз мен Қаҳҳоров Йўлдош билан турмуш қурганимда бизнинг дастлабки ҳаётимиз худди баҳор осмонидай мусаффо ва тиниқ эди. У вақтларда қувончимиз ана шу осмон каби чексиз эди. Айниқса менга бу садоқатли бахтдай туюларди. Шунинг учун ҳам мен турмушда ҳақиқий йўлдошимни топдим деб ўз толеимдан мамнун бўлган эдим.

Афсуски, севинчимнинг шўх садоси жуда ҳам тез сўнди. Мен районимиз қошида очилган медицина курсига кириб ўқимоқчи бўлдим. Бу ниятимни ўртоғим қувватласа керак деб ўйлаган эдим. Одам оласи ичида бўлар экан. Мен унинг ҳақиқий қиёфасини шундагина билдим. У менга қараб «...агар туфли кийиб кўчага чиқар экансан менинг хотиним эмассан, менга сенинг ойлигинг керак эмас, 25 сотих огородимдан оладиган даромадим билан бир неча хотинни боқа оламан», деган гаплар билан мени ҳайратда қолдирди. Шунда унинг барча ваъдалари пуч эканлигига ишондим, бироқ давр, тараққиёт унинг ҳам кўзини очар, онгини ўзгартирар деган умид билан аламимни ичимга ютдим. Шу аҳволда турмушимизнинг олти ойини ўтказдик. У Учқўрғонга тракторчилик курсига ўқишга кетди, мен эса колхозда ишга чиқа бошладим. Орадан кўп ўтмай мен бетоб бўлиб ётиб қолдим. Қайнотам ва қайнонам менга қарай олмасликларини очиқ-ойдин айтишди, шунинг учун ота-онам мени уйларига олиб кетиб қарашди ва шу ердан Чортоқ касалхонасига олиб кетишди. Бу ерда биринчи марта 48 кун ётиб чиқдим, бироқ бахтга қарши яхши соғайиб кета олмадим. Ота-онам ўз уйларида уч ой қараганларидан кейин яна касалхонага боришга мажбур бўлдим. Иккинчи сафар 54 кун ётиб қолдим. Шу вақт ичида ҳафтада ўқишдан келадиган турмуш ўртоғим ҳам, унинг ота-онаси ҳам бирор марта ҳолимни сўраганлари йўқ. Ҳозир касалхонадан чиққанимга уч ой бўлди. Аммо ўқишни битириб келган йўлдошим ҳолимдан хабар олгани йўқ. Уларни кўрмаганимга роса 8 ой бўлди. Ўзим бориб кўришга ҳолим етмайди. Кези келганда Чортоқ касалхона шифокорлари А. Акбаров ва Д. Парпиеваларга миннатдорчилигимни билдирмоқчиман. Улар мени қисилиш натижасида пайдо бўлган юрак ўйнаш касалидан сақлаб, бир неча марта ўлим панжасидан тортиб олдилар ва ўзимни эркин тутишимни маслаҳат бердилар. Ҳозир улар уйга келиб ҳам хабар олиб турибдилар.

Одам тафтини одам кўтаради деганлар. Балки ўртоғим ҳам хабар олиб турганда тузук бўлиб кетармидим. Мен ўртоқ деганда қувончга ҳам, дардга ҳам шерик бўла оладиган инсонни тушунар эдим. Бироқ менинг ўртоғим ундайлардан эмаслиги аён бўлиб қолди. Бўлмаса бир йил мобайнида келиб бирор илиқ сўз айтиб кета олмасмиди? Бунинг устига яқинда кийимимдан бирортасини олиб келиш учун борган онамни уйларига киритмабдилар. Албатта, ота-онам мени боқолмай қолаётганлари йўқ.

Ҳозир мени шу аҳволда ташлаб қўйган ўртоғимдан кейинчалик ҳам бирор вафо кутолмайман. Шунинг учун ҳам у бевафонинг занг босган кўнглида нималар борлигини билишни истайман.

Ушбу хатим орқали ўз тенгдошларимга менга ўхшаб ўз ўртоқларининг пуфак каби бир дақиқали ялтироқ кўркига ишонмасликларини айтиб қўймоқчиман

Бузулайҳо АБДУЛЛАЕВА,
Андижон область, Янгиқўрғон райони «Октябрь» колхозининг аъзоси.

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИ—ЮКСАЛИШ ОМИЛИ

Етти йилликнинг якунловчи йилини республикамиз колхоз ва совхозлари жамоат хўжалигини ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришган ҳолда якунламоқдалар. Айниқса пахтакорларимиз оламшумул ғалабага эришдилар. Ватан омборига қарийб 3 миллион 900 минг тонна «оқ олтин» топширилди.

Колхоз ва совхозлар жамоат хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришда ҳам яхши кўрсаткичларга эришдилар. Буларнинг ҳаммаси КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошириш учун олиб борилган курашнинг натижасидир. Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси мустаҳкамланди. Колхоз ва совхозларга жуда кўп техника, минерал ўғитлар ва бошқа моддий воситалар билан ёрдам кўрсатилди. Планлаштиришнинг янги тартиби жорий этилди. Қишлоқ меҳнаткашларининг моддий манфаатдорлигини ошириш юзасидан кўрилган тадбирлар уларнинг активлигини оширди. Маҳсулотнинг таннархи камайди.

Эндиликда хўжаликларнинг раҳбарларидан ташкилотчилик билан бир қаторда, экономикани яхши билиш, ҳисоблашни ўрганиш, ҳар бир соҳа ва ишда тежаб-терғаш талаб этилмоқда. Ҳам давлатга, ҳам хўжаликка фойда келтирувчи ташаббускорлик раҳбарнинг муҳим хислати бўлмоғи лозим. Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл районидаги Максим Горький номли колхознинг раҳбарлари ана шундай кишилардир. Хўжаликка тажрибали пахтакор, ажойиб ташкилотчи, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Обожон Дурдиев чорак асрдан буён раҳбарлик қилиб келмоқда.

Бу колхоз кўп тармоқли, комплекс равишда юксалаётган хўжаликлардан бири. Пахтачилик етакчи роль ўйнайди. Бу йил 2400 гектар майдонда «оқ олтин» етиштирилди. Айни вақтда чорвачилик фермаларида 16000 бошдан зиёд қоракўл қўй, 1500 бош қорамол, 2500 бошдан зиёд от ва туя, кўп сонли парранда боқилмоқда.

Ишлаб чиқариш тўғри ташкил қилинганлиги туфайли хўжаликнинг деярли барча тармоқлари рентабелли ва кўп фойда келтирадиган соҳага айланган. Бунда бухгалтерия-ҳисоб ва иқтисодий иш тўғри ташкил этилганлиги муҳим роль ўйнамоқда.

Пахтачиликдан олинадиган даромад салмоғи колхознинг умумий даромадида қарийб 80 процентни ташкил этади. Бу йил колхоз Автоном республикада биринчилар қатори давлатга пахта сотиш планини бажарди. Тайёрлов пунктларига 8760 тонна «оқ олтин» топширилди. Ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 36,5 центнердан ҳосил олинди. Тайёрланган пахтанинг 86,5 проценти биринчи сортларга қабул қилинди. Колхоз давлатга сотган пахтаси учун 3,2 миллион сўмдан кўпроқ пул олди.

Шунингдек, колхоз қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг бошқа муҳим турларини тайёрлаш планларини ҳам муваффақиятли адо этди. Бунинг устига тайёрланган маҳсулотларнинг ҳаммаси юқори сифат билан топширилди. Чорва молларнинг туёғини кўпайтириш ва уларнинг маҳсулдорлигини ошириш топшириқлари ҳам ошириб адо этилди.

Юқорида қайд қилинган муваффақиятларни қўлга киритишда ишлаб чиқаришнинг тармоқларини тўғри планлаштириш, ички имкониятларни ҳисобга олиш ва колхозчиларнинг меҳнатлари натижасидан моддий манфаатдорлигини ошириш асосида жорий қилинган хўжалик ҳисоби ҳал қилувчи роль ўйнади. Бу ерда меҳнатга тўғридан-тўғри пул билан ҳақ тўлаш системаси амалга оширилмоқда. Колхозчилар бутун йил давомида ой сайин ишлаб чиқариш планида белгиланган миқдорда аванс олиб борадилар. Йилнинг охирида эса улар билан узил-кесил ҳисоб-китоб қилинади. Бу йил колхозчилар ўтган йилдагига нисбатан қарийб икки баравар кўп даромад оладилар. Агар бултур ҳар бир киши-кунига 2 сўм 50 тийин тўланган бўлса, бу йил унинг қиймати ўрта ҳисобда 4 сўм 25 тийинни ташкил этади.

Планлаштиришнинг янги системаси колхозчиларнинг ташаббусини ошириш имконини берди. Бу, колхознинг навбатдаги беш йил учун мўлжалланган перспектив планида ўзининг ифодасини топди. Ана шу планда пахтачиликни янада юксалтиришга катта ўрин берилган. 1970 йилга бориб колхозда етиштириладиган пахтанинг ялпи ҳосили 10 минг тоннага етказилиши керак. Бундан ташқари, чорвачилик, боғдорчилик ва бошқа соҳалардан олинадиган маҳсулотларни бирмунча кўпайтириш мўлжалланади. Кўзланган мақсадга етиш учун мутахассислар, бригадирлар ва ишлаб чиқариш илғорларидан ташкил этилган колхоз иқтисодий совети ишлаб чиқаришни ҳар бир йилга мўлжаллаб янада ривожлантириш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқди. Ана шу тадбирларда экин майдонлари структурасидаги ва чорвачилик соҳасидаги камчиликларни бартараф этиш, фойдаланилмаётган резервларни ишга солиш назарда тутилади. Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, чорвачиликдаги ишларни механизациялаш, янги яйловларни ўзлаштириш, чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтириш мақсадларига кўп миқдорда капитал маблағ сарфланади.

Колхоз ишлаб чиқаришининг барча тармоқларини ривожлантириш, деҳқончилик ва чорвачиликнинг рентабеллигини ошириш вазифаларини ҳал қилишга ижодий ёндошиш, мустақиллик ва ташаббускорлик — Максим Горький номли колхоз ишидаги янгиликларни характерловчи нарсалар ана шулардан иборат.

С. ТЕР—СТЕПАНЯНЦ,
иқтисод фанлари кандидати.

КОМБИНАТ ДАРГОҲИДА

ЧИРОЙЛИ ВА ЧИДАМЛИ

Тошкент тўқимачилик комбинати 2-тўқувчилик фабрикасининг коллективи 425 миллион метр чиройли ва чидамли газлама тўқиб, ўз зиммасига олган мажбуриятини бажарди. Тўқувчилар йил охирига қадар яна 13,5 миллион метр газлама тўқиш ҳақида қўшимча мажбурият олдилар. 1965 йилги пахта толасидан тўқилган газламалар мамлакатимиз шаҳар ва қишлоқларидаги савдо шохобчаларига, шунингдек қардош мамлакатларга жўнатилди.

АҚЛ ЧИРОҒИ

Комбинат ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўзларининг назарий билимини ошириш соҳасида қунт билан ишламоқдалар. Салкам бир ярим минг киши бошланғич сиёсий мактабларда таълим олаётир. 26 тўгаракка уюшган 400 коммунист марксизм-ленинизм асосларини ўрганаётир. Раҳбар ходимлар учун ҳаёт эстетикаси мактаби ташкил қилинган. Еки лўнда қилиб айтганда, 126 тўгарак, мактаб ва семинарда салкам 4 минг киши ўқияпти.

ИЛҒОРЛАР МАКТАБИ

Ип йигириш, газлама тўқиш фабрикалари, механика заводида эллик бешта коммунистик меҳнат мактаби ташкил қилинди. Коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни олиш иштиёқи билан тўлиб-тошган 1180 ишчи мактаб машғулотларида қатнашиб, кўп, арзон ва сифатли маҳсулот тайёрлаш усулини ўрганаётир. Машғулотлар давомида машиналар қувватидан тўла фойдаланиш, хом ашё, электр қуввати ва ёрдамчи материалларни тежаш масалаларига алоҳида эътибор берилади.

ЎСМИРЛАР МАМНУН

Тўқимачиларнинг маданият саройида жуда кўп болалар тўгараклари ишлаб турибди. Техника ижодкорлари тўгарагидагина тўқувчиларнинг 400 дан зиёд ўғил ва қизи таълим олаётир. Замонавий техника «сир»ини ўрганаётган бу ёшлар ҳадемай комбинат даргоҳида жавлон ураётган, ранг-баранг кийимликлар билан халқимизни қувонтираётган ўз ота-оналарининг муносиб ўринбосарлари бўлиб етишадилар. Рассомлик, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида ҳам неча юзлаб ўсмирлар қатнашмоқдалар. Ўз фарзандларининг келажак истиқболига ишонган ота-оналар партия ва ҳукуматимиздан чексиз миннатдор эканликларини айтмоқдалар.

МЕҲНАТ ВА РОҲАТ

Фидокор ишчилар меҳнат қилишни ҳам, ҳордиқ чиқаришни ҳам яхши биладилар. Бу йил илғор ишчилардан катта группаси мамлакатимиздаги марказий курортлар, республикамиздаги дам олиш уйларида ҳордиқ чиқариб қайтдилар. Механика цехининг ишчиси А. Хусанов Чортоқ санаторийсида дам олди. Охорловчи С. Анисимова меҳнат отпускасини Евпаторияда ўтказди. Ремонтчи Ш. Содиқов Минерал сувда, М. Гучнина Закарпатьедаги санаторийлардан бирида шифоланди. «Текстильщик», «Ботаника», «Октябрь 40 йиллиги», «Оби раҳмат» дам олиш уйларининг эшиклари тўқимачиларга кенг очиб қўйилди. Шуниси характерлики, бу йил дам олувчиларга тарқатилган бепул путёвкалар миқдори ўтган йилдагидан анча кўп бўлди. Бу давлатимиз меҳнат аҳли ҳақида қилаётган ғамхўрлигининг бир дебочасидир.

М. НАЗАРОВ,

ҚИШ—СИНОВ

КПСС Марказий Комитети март Пленуми кўрсатмаларига қатъий амал қилган ҳолда иш кўраётган чорвадорларимиз чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш йўлида самарали меҳнат қилаётирлар. Қиш чорвадорлар ҳаётида масъулиятли даврдир. Молларни ана шу фаслдан соғлом ва семиз олиб чиқиш муҳим вазифа ҳисобланади.

Буни яхши ҳис этган чорвадорларимиз қишга пухта ҳозирлик кўрдилар. Участкамиз территориясидаги хўжаликларда етарли миқдорда силос бостирилди, ем-хашак жамғарилди. Қўйхоналар, молхоналар сифатли ремонт қилинди. Тельман номли ва «Партия XXII съезди» колхозларида эса янгидан 2 тадан қўйхона ва молхона қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Фермаларда зооветеринария қоидаларига қатъий риоя қилиш, чорва молларни эмлаш, уларни аниқ рацион асосида парваришлаш яхши натижалар бераётир. Шу жиҳатдан «Партия XXII съезди» колхозида кўзга кўринарли ишлар қилинаётир. Пландаги 3500 бош ўрнига моллар сони 4400 бошга етди. Ҳар 100 бош сигирдан 84 тадан бузоқ олинди. Давлатга гўшт, сут топшириш планлари ҳам ошириб адо этилди.

Охунбобоев номли колхозда ҳам чорвачиликни хўжаликнинг сердаромад тармоғига айлантириш йўлида талайгина иш қилинди. Колхозда аввало чорвани қишдан тўқ ва соғлом олиб чиқишнинг муҳим омили бўлган ем-хашак жамғариш, биноларни шайлаб қўйиш сингари тадбирлар вақтида амалга оширилди. Колхоз правлениеси (раиси ўртоқ Рафиқов) ҳар бир фермада, қўрада зооветеринария қоидаларига қатъий амал қилинган ҳолда иш олиб боришни таъминламоқда. КПСС XXIII съезди шарафига бошланган мусобақага қўшилган артель чорвадорлари қувончли натижаларга эришаётирлар. Колхоз сут топшириш планини районда биринчи бўлиб адо этди.

Хўжалик йилини яхши якунлаётган Тельман номли колхозда қилинаётган ишлар ҳам эътиборни тортади. Чорвачиликка ишнинг кўзини биладиган кадрлар раҳбарлик қилаётган бу хўжаликда маҳсулот етиштиришда энг яхши кўрсаткичларга эришилмоқда. Бу ерда молларни бўрдоқига боқиш яхши йўлга қўйилган.

Биз, ветеринария ходимлари, чорва молларни қишдан соғлом олиб чиқиш, уларни вақти-вақти билан кўрикдан ўтказиб туриш, ферма ходимлари билимларини тинмай ошириш ва шу йўл билан чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш учун бундан кейин ҳам ғайрат ва ташаббус кўрсатиб меҳнат қиламиз.

А. ИСМОИЛОВ,
Наманган районидаги Қумқўрғон ветеринария участкасининг мудири.

Сирдарё области, «Фориш» совхозининг 3-фермаси чорвадорлари қишловга пухта ҳозирлик билан келдилар. Барча чорва бинолари сифатли ремонт қилинди, икки йиллик ем-хашак базаси яратилди. Суратда: (ўнгдан чапга) ферма мудири Бозор Қурбонов, бош чўпон Оқил Жумаев ва чўпон Зиёдулла Жўраев ўртоқлар.

А. Горокрин фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Буғдойранг ўзбек йигитлари ҳам, Қува МТСи учун дастлабки тракторни тайёрлаб берган маллансоч рус йигитлари ҳам Ленинград бўсағасида жон бериб, жон олиб жанг қилдилар. Улар тракторларни танкларга алмаштирганларида Рязань қишлоғидаги оналар ҳам, Фарғона қишлоғидаги оналар ҳам ўз фарзандларига айни бир мақсадни тилаб оқ фотиҳа берди. Уларнинг ҳаммаси фарзандларининг қайтиб келишини нигорон бўлиб кутдилар.

Ўроқбоши қишлоғида ва «Социализм» колхози жойлашган бошқа қишлоқларда ҳам фронтга ўз фарзандини солдат қилиб юбормаган хонадон йўқ, деса бўлади. Жангчилар кетидан эшелон-эшелон ғалла, мева, сабзавот юборилиб турди — буларнинг ҳаммаси ғалаба учун юборилмоқда эди! Қурол билан пахта, снарядлар билан узум — буларнинг ҳаммаси ғалабага хизмат қилди.

Ўзбекистон станциялари ярадорларни оналик меҳри билан кутиб ола берди. Эвакуация қилинганлар учун ҳар бир хонадон ўз бағрини кенг очиб қўйди. Кўзи телмурган болалар билан лиқ тўлган вагонлар ҳам кетма-кет келиб турди. Бу тинкаси қуриган, ингичка қўлли болалар блокадада қолган Ленинграднинг фарзандлари эди. Ўзбекистон минг-минглаб ленинградлик болаларни ўз қучоғига олди. Путиловчи-кировчиларнинг кичкина болалари, тракторсозларнинг ўғиллари ва қизлари «Социализм» колхозининг оилаларида ўзларини ўз уйларидагидек ҳис қилдилар. Халқлар ягона оила деган ҳис мустаҳкамлана берди. Мана шу ҳиснинг ўзи бардош беришга, бардам бўлишга, енгишга ёрдам қилди.

Путилов заводининг кекса ишчиси уйида блокада йилининг қаҳратон қишида уйни оз-моз илитиш учун бутун мебель печкага ёқилди, ҳатто печкага ёқилмаган на китоб, на газета, на охирги бир варақ қоғоз қолди. Лекин бошқа бир фото суратни ишчи оиласининг аъзолари энг қимматбаҳо табаррук ёдгорлик қаторида сақлаб қолди. Суратда завод бригадаси ўзбекистонлик ўртоқлар билан, «Социализм» колхозидан келган делегатлар билан бирга тасвирланган: 1931 йил...

БИЗНИНГ олдимизда яна бир фотография турибди. Ўтган йил олинган бу фотографияда Киров заводининг делегацияси Фарғона областининг Қува районидаги «Социализм» колхозига келган пайти тасвирланади.

Делегация аъзолари узоқ ўттиз биринчи йилдаги икки путиловчи каби от миниб эмас, балки колхоз «Волга»ларига тушиб, далама-дала, қишлоқма-қишлоқ бир ҳафта айланиб юрган бўлсалар ҳам, аммо колхоз хўжалигини батамом кўриб чиқишга улгура олмадилар. «Социализм» колхози бир неча кичкина артелни бирлаштириб катта ва бақувват хўжаликка айланган. Пахта ҳосили икки баравар кўпайди. Илгари бир гектардан олинган пахта ўн олти центнерга аранг етар эди, бу йил эса ўттиз икки центнердан ҳосил кўтарилди.

— Биз бунга қандай қилиб эришганлигимизни биласизми? — деди колхоз раиси Норматжон Усмонов зиёфат дастурхонида қадаҳ кўтариб.— Бизнинг ютуғимиз сизнинг ҳам ютуғингиз деб ҳисоблай беринг. МТС ташкил қилинган вақтда бутун Қува районида қанча трактор бўлганлигини биласизми? Фақат иккита трактор бор эди. У ҳам ўша «Фордзон» тракторлари эди. Эндичи? Фақат бизнинг колхозимиздагина бир юз ўнта трактор бор. Яна автомашиналари, пахта териш комбайнлари, кўрак чувийдиган машиналарни айтмайсизми. . . Ишчилар синфи бизга техника бериб турибди, биз улкан пахта етиштириб ва териб топширмоқдамиз. Раҳмат ўртоқлар!

Чинакам дўстлар бир-бирлари билан фақат шу тарзда, самимият ва хурсандлик билан учрашадилар. Кўп қўшиқлар айтилди, кўп табрик сўзлари гапирилди. Фахрий қизил путиловчилар унвонига сазовор бўлган ҳурматли оқсоқоллар — Абдурасул Мамарасулов ва Исоқжон Исмоилов қишлоқнинг революциядан олдинги ҳаётини ҳикоя қилиб беришди, колхоз қандай ташкил топганлигини, Ленинград тракторлари очган биринчи эгатларни эслаб ўтишди.

— Ўша эгатлар жуда чуқур эгатлар бўлиб чиқди, дейишди кексалар маънодор табассум қилиб.

Бу сўзларда ҳақиқат, катта ҳақиқат бор: Ўзбек элида янги турмуш чуқур эгат очди. Меҳмонларга колхоз мактабларини — иккита ўрта мактабни, иккита саккиз йиллик мактабни кўрсатишди. Ўттиз биринчи йилда шуларнинг биттаси ҳам йўқ эди. Олий маълумотлилар ҳам йўқ эди. Ҳозир колхозда элликдан кўпроқ олий маълумотли киши бор: бош агроном Абдураҳмон Исмоилов, ўқитувчилар Раҳмон Аҳмедов, Халил Камолов, врач Ҳабибулла Юнусов. . . колхознинг касалхонаси, амбулаторияси, туғруқхонаси бор...

Қишлоқ ҳам ўзгариб кетди, одамлар ҳам бошқача бўлиб қолди. Эшмат ота Мирзаалиев ўғли Тилаволдининг «пўлат от»ини эгарлаб колхоздаги энг яхши механизаторлардан бири бўлишини илгари ўйлаганмиди? Эшмат отанинг пешанасига битта қирчанғи эшак ҳам битмаган эди. Қишлоқ яқинида жуда катта сув омбори тўлқинланиб туради, деб ким ўйлаган эди? Қудратли машиналар кеча-ю кундуз тинмай гувуллаб бу сунъий денгиз чегарасини кенгайтирмоқда. Бу ишларнинг ҳаммаси колхоз далаларида ғўзалар барқ уриб ўссин, қипқизил анорларнинг доналари тағин ҳам ширадор бўлсин, узумлар, шафтолилар, олхўрилар, қовунлар тағин ҳам кўп ва ширин бўлсин, деган ният билан қилинмоқда.

Агар ўзбек ери сувга қонса ва яхши ишлов еса, бунақа саҳий ер кам топилади. «Социализм» колхози Киров заводига ўз делегациясини юборганида, колхоз боғи ва полизларнинг ширин-шарбат меваларидан Ленинградга бериб юборди.

— Жуда ҳам ширин экан,— дейишди ишчилар. — Мамлакатнинг ҳамма жойида совет кишилари шу ажойиб мевалардан баҳраманд бўлсин, десангиз бунақа меваларни кўпайтира беринглар.

Ана шунда раис Усмонов ўзи кўпдан бери ўйлаб юрган режаларини кировчиларга айтиб берди. Бу — колхозчиларнинг режалари эди. Колхоз ерларининг бир чеккасида бўш ётган қуруқ бир адир бор. Қуёш нурида қовжираган бу адирда ҳеч қачон ҳеч нима ўсган эмас.

— Шу адирларни ишга солмоқчимиз,— деди раис.

Шу пайтда колхозчилар машиналар йиғиладиган бош конвейернинг катта залида турган эдилар. Уларнинг олдида янги трактор конвейердан тайёр бўлиб тушди. Қанақа трактор денг-а! Ёш ўзбек механизаторнинг кўзлари ярқираб кетди.

— Қалай, маъқулми? — деб жилмайди завод директори Иван Сергеевич Исаев.

— Маъқул бўлганда қандай! Юргизиб кўрсам бўладими?

— Қани юргизиб кўрчи!

Йигитча кабинага сакраб чиқиб, тракторни юргизар экан, хурсанд бўлиб қичқирди.

— Буни юритиш енгил машинани ҳайдашдан ҳам осон экан!

— Агар бу машина сизга ёққан бўлса,— деди директор, демак бу тракторлар Қува ерларини ҳам ҳайдайдиган бўлади. Даштга ҳужум қилишда бизнинг бу машиналаримиз сизларга ёрдам беради, деб умид қиламан. Техниканинг ёрдамисиз ҳужум қилиб бўлмайди-ку, ахир...

Колхоз бош инженери Ҳасанбой Абдуллаев, механизаторлардан Олимжон Эргашев ва Абдуқаҳҳор Сотинов бир ой заводда туриб тажриба орттиришди. Улар «Кировец-700» тракторини синчиклаб ўрганишди. Бу баҳодир машина Олимжон билан Абдуқаҳҳорга жуда ҳам ёқиб қолди. Улар машинанинг ҳамма икир-чикирларини билиб олишга жазм қилишди. Бу ишда уларга меҳрибон, сезгир устозлар: мастерлар Пусь ва Чернявский, старший технолог Козлов, етакчи конструктор Гаврилов, хуллас заводнинг ҳар бир ходими астойдил ёрдам берди.

Яқиндагина механизация билим юртини тамомлаган Олимжон Эргашев заводда тажриба орттирганидан кейин ўзини тракторчилик ишининг академиги, деб ҳис қиладиган бўлиб қолди. «К-700» тракторидан иккитасини завод «Социализм» колхозига юбораётганлигини эшитиб, яна бениҳоя хурсанд бўлди. Бу тракторларни бошқариш кимга топшириларкин? Олимжон билан Абдуқаҳҳорга топшириладида.

Олимжон колхозга қайтиб келиб, заводда орттирган ўртоқларига юборган хатларидан бирида бундай деб ёзди: «Менга кўп нарсани ўргатганларингиз учун сизларга раҳмат. Юборган тракторларингиз учун раҳмат. Ҳозир биз бу ерда жуда катта ишлар бошламоқдамиз!..».

Ҳақиқатан катта ишлар бошланган эди. Олимжон билан Абдуқаҳҳор баҳор кунларидан бирида эрта саҳарда ўзларининг янги тракторларини тақир адирга олиб чиққан пайтдан бошлаб мана шу катта ишлар бошланган эди. Бағрига ҳатто дон ҳам тушмаган оғир, заранг ер қудратли машиналар зарбига бардош беролмади.

«Бир кунда биз ўттиз гектар ер ҳайдадик,— деб хабар қилди Олимжон.— Шу қадар катта майдонни очиш учун боболаримнинг озмунча вақти кетган бўлурмиди, деб ўйладим. Бунинг учун озмунча куч сарфлашга тўғри келган бўлурмиди!»...

Олимжон «К-700» тракторини юритиб борар экан, унинг кўнглида рус қардошлар тўғрисидаги қўшиқ ҳам ўз-ўзидан қуйилиб келарди.

. . . Олимжон кузакда Киров заводига яна бир хат юборди. Ўша хатда у биз Абдуқаҳҳор билан бирга ҳайдаб насос билан сув чиқарилган адирда мисли кўрилмаган катта ҳосил олдик, деб ёзди. «Янги ерда шу қадар яхши тарвузлар, қовунлар, бодринг, маккажўхори етилдики, умрим бино бўлиб бунақа ҳосилни кўрмаган эдим!»...

Лекин бу — ишнинг бошланиши, дастлабки ўттиз гектар ернинг берган ҳосили. Адирда очиладиган ер 300 гектар бўлади. «Албатта, шунча ер очамиз, — деб ёзди Олимжон.— Дунёда бизнинг қўлимиздан келмайдиган иш бўлмайди. Биз ололмайдиган ҳеч қандай чўққи, биз боғ-бўстон қилмайдиган ҳеч қандай чўл бўлмайди. Биргаликда иш бошласак, тоғни ҳам талқон қиламиз»...

Хатининг охирига эса қўл қўйиб бўлганидан кейин дилида туғилган қўшиқнинг сўзларини ҳам қўшиб қўйди. Бу — дўстлик қўшиғи эди.

В. КОЖЕМЯКО.
(«Правда»нинг махсус мухбири).

В. ТЮРИКОВ.
Ўзбекистон ССР, Фарғона область. «Социализм» колхози.

(«Правда» газетаси, 1965 йил 5 декабрь).

ЯХШИ ТАДБИР

КАТТАҚЎРҒОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Ленин номли колхоз пахтакорлари маҳаллий ва минерал ўғитлардан самарали фойдаланиб, ҳосилдорликни йилдан-йилга оширяптилар. Хўжаликда кейинги уч йил ичида гектаридан олинадиган пахта ҳосили 12 центнер ошди. Ялпи пахта етиштириш қарийб икки баравар кўпайди. Бу йил 2400 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 28 центнердан ошириб пахта топширилди. Давлатга пландан ташқари 27 процент пахта сотилди.

Машъал хўжаликда ҳар килограмм соф азот ҳисобига 1964 йилда 12 килограмм ва 1965 йилда 17 килограмм пахта етиштирилди. Низом Эгамов, Шукур Назаров, Шониёз Турсунов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳар килограмм соф азот ҳисобига бундан ҳам кўп пахта етиштирилди. Бу илғор бригадалар етти йилликнинг сўнгги босқичида гектаридан 33 центнердан пахта хирмони кўтардилар.

Колхоз правлениеси маҳаллий ўғитлардан янада унумли фойдаланиш режаларини белгилаб чиқди. 1965 йилда 11,5 минг тонна маҳаллий ўғит тўпланиб, ҳар гектар ерга 11-13 тоннадан гўнг солиниб, 778 гектар пахта майдони ўғитланган эди. 1966 йилда 12,7 минг тонна ўғит тўплаб, 793 гектар ерга ва 1967 йилда 13,2 минг тонна маҳаллий ўғит тўплаб, 831 гектар пахта майдонига гўнг солинади. Бунинг учун колхозда Қиём Асраев бошлиқ доимий ишлайдиган алоҳида маҳаллий ўғит тўплаш бригадаси ташкил этилди. Бригадага 30 киши ва 15 автомашина ажратилди. Жойлардан ўғит ташиш ва участкаларга тақсимлаб бериш устидан назорат қилиш колхоз бош агрономи Т. Шарипов зиммасига юклатилди. Шу кунларда маҳаллий ўғит тўплаш бригадаси нормадаги 75 тонна ўрнига кунда юз тонна ва ундан кўп ўғит ташиётир.

— Биз маҳаллий ўғитнинг фойдаси катта эканлигини амалда синаб кўрдик. У ернинг унумдорлигини оширади, тупроқ структурасини яхшилайди. 1965 йилда маҳаллий гўнг солинган участкаларда ҳосилдорлик гектар бошига 3,7 центнер кўпайди. Бундан буёнги йилларда ҳам гектарига 12-13 тоннадан маҳаллий ўғит солинишини таъминлаймиз, — дейди колхоз раиси Отақул ака Ҳусанов.

Самарқанд область партия комитетининг бюроси Ленин номли колхоз пахтакорларининг бу ташаббусини маъқуллади. Обком бюроси бу колхознинг маҳаллий ўғитлардан фойдаланиш соҳасидаги қимматли тажрибасини областдаги бошқа колхоз ва совхозларга кенг ёйиш юзасидан қарор қабул қилди.

Л. ЭРГАШЕВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ОММАВИЙ ИШЛАР ВА ХАТЛАР БЎЛИМИДА

БИЗНИНГ ПОЧТА

Редакция кеча газетхонлардан ва ўз мухбирларидан 79 хат, 5 фотосурат олди. Хатлар, фотосуратлар тегишли бўлимларга чиқарилди. Қуйида кечаги почта материалларининг баъзилари билан танишасиз:

ХОВОС ОБОД БЎЛМОҚДА

ЯНГИЕР. Ховос посёлкаси тобора обод ва чароғон бўлмоқда. Бу ерда қўша-қўша уй-жой, ошхона, новвойхона бинолари қурилиб ишга туширилди.

Яқинда посёлкада икки қаватли маиший хизмат кўрсатиш комбинати биноси қуриб битказилди. Комбинатда тикувчилик, этикдўзлик, сартарошхона каби бўлимларнинг қўли гул кишилари посёлка аҳолисига намунали хизмат кўрсатаётир.

Ў. Расулев.

ТАРАДДУД

Пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарган Янгиқўрғон районидаги «Октябрь» колхозининг азамат деҳқонлари келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратмоқдалар. Мавжуд 17 ҳайдов трактори сифатли ремонтдан чиқарилди. Ҳайдаладиган майдонларга ҳозирча 14 та прицеп ва 9 автомашина билан 1.300 тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит, 120 тонна суперфосфат ҳамда 100 тонна калий олиб чиқилди.

Йўлчибой Тўйчибоев, Тўрахон Ҳайдаров, Қўчқорбой Йўлчиев каби тракторчиларнинг фидокорона меҳнати туфайли колхозда шу кунгача 1000 гектардан зиёд ер сифатли шудгор қилинди.

Қ. Раҳимов.

САЛОМАТЛИК УНИВЕРСИТЕТИ

Қўқон шаҳридаги темирйўлчилар клубида жамоатчилик асосида бир йиллик саломатлик университети очилди. Унда 100 га яқин йигит-қиз ўқимоқда.

РАВОН ЙЎЛЛАР

Қўқон — Учкўприк йўли ҳамда шаҳарнинг Аврора, Дўстлик, Гулистон, Шевченко номли кўчаларига асфальт ётқизилди.

Б. Носиров.

ЧОРВАДОРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини турмушга татбиқ этаётган «Даҳбед» совхози (Самарқанд области) чорвадорлари катта ғалабани қўлга киритдилар. Улар моллар туёғини кўпайтиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Ҳозир фермада 1.151 бош сигир ўрнига 1.327 бош сигир соғилаётир. Совхоз чорвадорлари бузоқ олиш планини ҳам анча ортиғи билан бажарди. Пландаги 530 бош ўрнига 677 бош соғлом бузоқ олинди.

Шунингдек чорвадорлар давлатга жун, тухум, сут сотиш йиллик планларини ҳам ўринлатдилар.

Ҳ. Худойбердиев.

ПОЙТАХТ ФУТБОЛЧИЛАРИ САМАРҚАНДДА

САМАРҚАНД. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бир неча марта мамлакат чемпиони бўлган Москванинг «Спартак» футбол командаси Самарқандда меҳмон бўлиб турибди. Пойтахт футболчилари «Спартак» стадионида маҳаллий футболчилар билан икки марта учрашдилар. Самарқандлик футболчилар билан ўтган биринчи ўртоқлик учрашуви 1:3 ҳисоби билан меҳмонлар фойдасига ҳал бўлди. Иккинчи учрашувда эса ҳар икки спартакчиларнинг асосий состави билан бўлган учрашув 1:1 ҳисобида дуранг бўлди.

Москва футболчилари қадимий ва навқирон Самарқанднинг тарихий ёдгорликлари билан танишмоқдалар.

* * *

Ишчи-деҳқон мухбирлардан Н. Ложкин (Шаҳрисабз шаҳри), С. Қурбонов (Сирдарё райони), О. Исмоилов (Шовот), Р. Шарипов (Урганч), Э. Пўлатов (Тошкент), С. Саидов (Бухоро), Қ. Иброҳимов (Гурлан), Ш. Худойбердиев (ҳарбий қисм), Р. Шукруллаева (Қоракўл)лар йўллаган хабарларида ҳам актуал масалалар баён этилган.

Комсомол аъзоси Зевар Ёқубова 1963 йилда Урганч педагогика институти физика-математика факультетини муваффақиятли тамомлади. Ҳозир у В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг физика факультети аспирантурасида ўқимоқда. Суратда: Зевар Ёқубова илмий иш устида.
И. Глауберзон фотоси.

СИЗНИ ҚИЗИҚТИРГАН САВОЛЛАР

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТА РЕДАКЦИЯСИ ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ БЎЙИЧА СПРАВКА БЮРОСИ

Спорт ёзи тугади. Халқнинг энг севимли спорт ўйинларидан бири бўлган футбол ҳам «отпускага» чиқди. Келаси йил баҳоригача стадионлар бўм-бўш бўлади. Чемпионатга якун ясалиб, ғолибларга мукофотлар ҳам топшириб бўлинди. Айрим командалар чет элларда ўртоқлик учрашувларини ўтказаётган бўлсалар, айрим командалар дам олишяпти. Пахтакорчилар ҳам отпускага чиқишди. Бир сўз билан айтганда чемпионат натижалари аллақачон муҳлисларнинг ён дафтарларига битиб қўйилди. Бироқ шундай бўлса ҳам, редакциямизга келаётган кўпгина хатларнинг аксарияти футбол шинавандаларидан.

САВОЛ — Ҳурматли редакция! Бу йил пахтакорчилар киритган тўпларнинг авторлари кимлар?

ЖАВОБ — Пахтакорчилар ҳисобида бу йил 34 та тўп бор. Бироқ буларнинг иккитасини динамочи Царев ва темирйўлчи Чиноневлар ўз дарвозаларига киритиб юборганлар. Қолган 32 та тўпнинг авторлари қуйидагилар: Г. Красницкий — 13 та, Э. Абдураимов — 7 та, Ҳ. Раҳматуллаев ва С. Мелкумов — 5 тадан, Б. Иброҳимов ва И. Малиновскийлар ҳисобида 1 тадан тўп бор.

САВОЛ — «Пахтакор» бу йил чет мамлакатларда ўртоқлик учрашувларини ўтказадими, йўқми?

ЖАВОБ — Йўқ. Аммо команда дарвозабони Ю. Пшеничников бу йилги мамлакат чемпионлари — пойтахт торпедочилари билан Япониядa халқаро ўртоқлик учрашувларида қатнашяпти. У чемпионлар командаси дарвозасини қўриқлаяпти. Бошқа ўйинчимиз С. Мелкумов эса СССР ёшлар терма командасида Чехословакияда ўртоқлик учрашувларида қатнашмоқда.

САВОЛ — Гимнастика бўйича СССР биринчилиги дастлаб қачон ўтказилган?

ЖАВОБ — Спортнинг бу тури бўйича биринчи мамлакат чемпионати 1928 йилда Москвада бўлган. Шуниси қизиқарлики бунда Ўзбекистон спортчиси И. Марушко чемпион бўлган эди. Орадан 37 йил ўтгандан кейингина Ўзбекистон спортчилари ўртасида бу муваффақиятни С. Диамидов қайтаришга муваффақ бўлди. Аёллар ўртасидаги илк чемпионат эса 1932 йилда ўтказилган.

САВОЛ — Футбол бўйича СССР терма командасининг биринчи капитани ким бўлган?

ЖАВОБ — Терма команданинг биринчи капитани хизмат кўрсатган спорт мастери М. Бутусов эди. У командада 11 йил капитанлик қилган.

САВОЛ — Нима учун «А» класс командаларининг дублерлари бор-у, «Б» класс командаларининг дублерлари йўқ?

ЖАВОБ — «А» классида қатнашадиган командаларнинг ҳам, «Б» классида қатнашадиган командаларнинг ҳам резервлари бор. Мастерлар командалари қошида ёшлар футбол мактаблари бўлиб уларда юзлаб ўринбосарлар тайёрланади. Айни вақтда «Б» класси «А» класси учун шогирдлар ҳам етиштириб бериши керак. Бошқача қилиб айтганда иккинчи эшелон қатнашчилари кучлилар группасига ўринбосарлар тайёрлайди. «А» класси командаларининг дублерлари ўртасида мусобақалар эса дастлаб 1946 йилдан ўтказилган. Ўша йили пойтахт «Спартак» командасининг дублерлари ғолиб келишган.

МУСОБАҚАНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИДА

Юз катакли шашка бўйича Тошкентда ўтаётган мусобақанинг 10-туридан кейин А. Андрейко 8,5 очко, М. Галкин 6,5 очкони қўлга киритиб пешқадамлик қилмоқдалар.

Турнир ғолиби А. Андрейко дебютда ҳеч қандай имкон топмагач, рақиблар дурангга рози бўлишди.

Москвалик Б. Шкиткин ва М. Галкин ўртасидаги ўйналган партия жуда шиддатли кураш остида ўтди. Ўйиннинг шиддатли ўтишига сабаб ўзаро мусобақада ким ғолиб чиқса, иккинчи ўринда мустаҳкам ўрнашиб олиши муқаррар эди. Ўйиннинг бошларида ғалаба М. Галкин тарафида бўлди. Лекин вақтнинг кам қолганлиги сабабли у нотўғри йўлни танлади. Бундан фойдаланиб ташаббусни Б. Шкиткин ўз қўлига олди. Натижада 5 соатдан ортиқроқ давом этган ўйин дуранг билан тугади.

Степанов билан Раппопорт ўртасида ўйналган партия жуда кескин равишда ўтди ва Степанов 75-юришда Раппопорт устидан ғалаба қозонди.

Шундай қилиб, ригалик халқаро мастер А. Андрейко йўлнинг биринчи ярмини муваффақиятли ўтди. У 11 имкониятдан 9 очко тўплади. Москвалик М. Галкин 7 очко ва В. Агафонов, Б. Шкиткин (Москва), С. Маншин (Ленинград), В. Каплан (Киев), М. Корхов (Одесса), Л. Слободскойлар (қуролли кучлар) 6,5 очкодан турнир жадвалига ёзишди.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

Турли мамлакатларда

ХАЛҚЛАР ОВОЗИ ВЬЕТНАМГА ТИНЧЛИК

МОНГОЛИЯ

Улан-Батордаги медицина институтида ўтказилган митингда «Вьетнамдан қўлингни торт!», «Американлик интервенциячиларга лаънат!» деган хитоблар янгради. Студентлар, биз вьетнамлик ака-укаларимизни, опа-сингилларимизни маънавий жиҳатдангина қувватлаб қолмасдан, шу билан бирга уларга моддий ёрдамга ҳам тайёрмиз, дейишди. Монголия пойтахтининг бошқа жойларида ҳам қаҳрамон Вьетнам халқи билан бирдамлик митинглари бўлиб ўтди.

ҲИНДИСТОН

Деҳли университетида ўқиб турган американлик студентлар ва американлик илмий ходимларнинг бир группаси «Вьетнамдаги уруш тўхтатилсин!» деган сўзлар ёзилган плакатларни кўтариб олиб, Деҳлидаги АҚШ элчихонаси биносининг олдида тўпланишди.

Намойишчилардан бири бўлган американлик олим Жон Стюарт Блэктон бундай деди: Америка элчихонаси биноси олдидаги бу намойишни биз Вьетнамда Қўшма Штатлар ҳукумати олиб бораётган бемаъни урушга қарши норозилик билдириш тариқасида ўтказмоқдамиз. Бу урушдан, деди у, американликлар асло манфаатдор эмас.

АВСТРАЛИЯ

Халқаро ҳамкорлик ва куролсизланиш учун курашувчи Австралия—Янги Зеландия конгрессининг чақириғига биноан, Мельбурндаги Америка элчихонаси биноси олдида урушга қарши митинг ўтказилди. «Вьетнамдаги уруш дарҳол тўхтатилсин!» деган шиор остида ўтган бу митингда касаба союз ва жамоат ташкилотларининг вакиллари нутқ сўзладилар. (ТАСС).

«ЖЕМИНАЙ-7» УЧИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 5 декабрь. (ТАСС). Кеча АҚШда «Жеминай-7» космик кемаси учирилди. Кема ичида икки космонавт — кема командири, ҳарбий ҳаво кучлари подполковниги Фрэнк Борман билан ҳарбий денгиз флоти авиация командири Жеймс Ловелл бор. Парвоз 14 суткага мўлжалланган. Кемани учиришдан кузатилган асосий мақсад вазнсизлик ҳолатида узоқ вақт туришнинг инсон организмига таъсирини ўрганишдир. Парвоз программасида 13 декабрда учириш мўлжалланаётган «Жеминай-6» космик кемаси билан орбитада яқинлашиш ҳам кўзда тутилган. «Жеминай-6» кемасини ҳарбий денгиз флотининг командири Уолтёр Ширра билан ҳарбий ҳаво кучлари майори Томас Стаффорд бошқарадилар.

СОВЕТ ФУТБОЛЧИЛАРИ ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ТОКИО. СССР чемпионлари — «Торпедо» футболчилари Японияда ўйинни икки марта дуранг қилганларидан кейин, ниҳоят, 3:0 ҳисоби билан биринчи ғалабага эришдилар. Япон футболчилари эмас, балки Швециянинг Стокгольмдаги машҳур «Аик» клуби командаси бу сафар Совет спортчилари билан учрашди. Тўққиз минг томошабин Токиодаги «Комазава» стадионида (футбол бўйича олимпиада турнири шу стадионда ўтказилган эди) меҳмонларнинг учрашувини томоша қилди.

БЕНГАЗИ. Москва «Локомотив» командаси Ливиядаги иккинчи учрашувни мамлакат шарқий районлари терма командаси билан ўтказди. Бенгази шаҳрининг стадиони одамлар билан лиқ тўла эди. Москваликлар 3:1 ҳисоби билан ғалаба қилдилар.

ДАМАШҚ. Армия Марказий спорт клуби командаси Дамашқда Сурия армияси спорт клубининг футболчиларини 2:1 ҳисоби билан енгди. Каштанов ва Поликарповлар мезбонларнинг дарвозасига тўп киритдилар.

ЛАГОС. Ленинград «Зенит» командасининг футболчилари Нигерияда ўтказилган иккинчи матчда 5:2 ҳисоби билан ғалаба қилдилар. Улар Ибаданда маҳаллий «Вестерн роверс» командасини енгдилар. Бу команданинг ўйинчиларидан олти киши мамлакатнинг терма командасида қатнашади. (ТАСС).

АНГЛИЯГА ҚАРШИ НАМОЙИШ

АДДИС — АБЕБА, (ТАСС). Африка бирлиги ташкилоти министрлар кенгашининг фавқулодда сессияси 3 декабрда агар Англия Жанубий Родезиядаги ирқчилар режимига шу йилнинг 15 декабригача чек қўймаса, шу ташкилотда аъзо бўлган Африкадаги 36 мамлакат Англия билан дипломатия муносабатларини узади, деб қарор қабул қилган эди. 4 декабрь эрталаб бу ерда ана шу қарорни қўллаб-қувватлаш юзасидан намойиш ўтказилди.

ЖАҲОН БИР ҲАФТА ИЧИДА

ТЕЛБАЛИК ЭСКАЛАЦИЯСИ

Вьетнамдаги агрессив уруш давом этмоқда. Лекин бу урушни бошлаган Америка империалистлари ўзлари кўзлаган мақсадларга эриша олмаяптилар. Ҳарбий воситалар ёрдами билан Вьетнам халқига ўз иродасини зўрлаб ўтказиш Вашингтон уддалай олмайдиган иш бўлиб чиқди.

Вьетнамдаги вазиятнинг ривожланишини кузатиб бораётган баъзи буржуа обзорчилари ҳам ана шундай хулосага келмоқдалар. АҚШ ҳукмрон доиралари Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон этиш ҳақида қарор қабул қилиб, шу йўл билан Вьетнам халқини тиз чўктиришга умид боғлаганларидан кейин орадан тўққиз ой ўтгач, бундай гапларнинг айтилаётгани ғоят диққатга сазовордир. Утган ойлар Қўшма Штатларнинг авантюристик ҳарбий стратегияси батамом инқирозга учраганлигини яққол исботлаб берди. «Президент Жонсон февраль ойида бошлаган сиёсат муваффақият қозонмади», — деб ёзади Лондонда чиқадиган «Гардиан» газетаси.

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Америка агрессорларининг ва уларнинг Сайгондаги қўғирчоқларининг қўшинларига қаттиқ-қаттиқ зарба бермоқдалар. Жанубий Вьетнам миллий Озодлик армиясининг маҳорати ва жанговар санъати ошиб бормоқда. «Бу кучлар кенг ёйилиб ҳужум қилмоқда, уларнинг ҳужумлари Корея урушини эслатади», — дейди ошкора безовталик билан «Вашингтон ивнинг стар» газетаси. «Яқинда Ядранг дарёси водийсида олиб борилган жанг жуда оғир талафотлар билан тугади, АҚШ қуролли кучлари Корея уруши давридан бери ҳали ҳеч қачон биронта операцияда шунчалик талафот кўрмаган эди», — деб қўшиб қўяди «Крисчен сайенс монитор» газетаси.

Жанубий Вьетнам чакалакзорларидаги уруш Америка армиясида талафотлар сонининг тобора кўпайиб кетишига сабаб бўлмоқда. Эрлари, ўғиллари ва ака-укалари ҳалок бўлганлиги тўғрисидаги қора хатлар Америка оилаларига борган сайин тез-тез келиб турибди. Сўнгги икки ойнинг ўзида — октябрь ва ноябрда — Американинг 8.700 солдати Жанубий Вьетнам тупроғида жароҳатлантирилди ва ўлдирилди.

Шундай шароитда ақл-идрок мушкул аҳволдан қутулишнинг бирдан-бир йўлини тақозо этмоқда. У ҳам бўлса проблемани тинч бартараф этишдир. Бироқ, АҚШнинг ҳукмрон доиралари шундай йўлдан боришни ҳозирча хоҳламай турибдилар. АҚШ мудофаа министри Р. Макнамаранинг инспекция ўтказиш мақсадида ноябрь ойининг охирида Жанубий Вьетнамга қилган сафари буни яна бир карра исботлади.

Макнамара ўз сафари тўғрисида президентга муфассал ахборот беради ва унга ўз тавсияларини айтади, деган хабарлар матбуотда босилмоқда. Лекин ҳозирнинг ўзидаёқ Америка газеталари бу тавсиялар нималардан иборат бўлиши ҳақида тахминий фикрларни баён қилмоқда. Пентагон, демоқда улар, Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни кучайтириш ҳақида руҳсат олади. АҚШда Шимолий ва Жанубий Вьетнамни кеча-кундуз бетиним бомбардимон қилишга ўтишни планлаштирмоқдалар, дейди обзорчи Ж. Олсоп. АҚШ стратегик авиациясининг қўмондонлиги Жанубий Вьетнамдаги озод қилинган районларга «В-52» бомбардимончи самолётларининг ҳужумларини кенгайтириб, шу мақсадда Гуам, Филиппин ва Окинавадаги ҳарбий базалардан фойдаланиш ҳақида буйруқ берди.

Пентагоннинг Оқ уй маъқуллаётган стратегияси энг ашаддий империалистларнинг талабларини қондирмоқда. Президентликка собиқ номзод Голдуотер, ҳарбий ҳаво кучлари штабининг собиқ бошлиғи генерал К. Лимэй, собиқ вице-президент Р. Никсон, сенат ва вакиллар палатаси қуролли кучлар ишлари бўйича комиссияларининг раислари Р. Рассел ва М. Риверс ана шулар жумласидандир.

Лекин бошқа бир Америка ҳам бор. Бу — курашаётган, норози бўлаётган, хатарли ҳарбий авантюралар сиёсатини фош қилаётган Америкадир. Яқинда Вашингтонда ўтказилган 50 минг кишилик тинчлик юриши вақтида бу Американинг овози айниқса баралла янгради.

АҚШдаги ва унинг ташқарисидаги кенг жамоатчиликнинг кайфиятларини ҳисобга олиб, президент Жонсон Вьетнамдаги урушни тўхтатиш тўғрисида музокаралар бошлашга АҚШ ҳар дамда тайёрдир, деган гапни тинмасдан такрорламоқда. 2 декабрда «саноат эгаларининг маслаҳат кенгаши» сессиясига юборган мурожаатида у: «Биз қўлга киритишга ҳаракат қилаётган бирдан-бир ғалаба — тинчликдир» деб виқор билан хитоб қилди. Агарда президентнинг сўзлари унинг ишларига монанд бўлганида эди, Қўшма Штатлар Вьетнам проблемасини тинч ҳал этишга амалий муносабатда бўлиш йўлини аллақачонлар топиши мумкин эди. Айниқса, масалани шундай бартараф этишнинг негизи Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати билан Жанубий Вьетнамни озод қилиш миллий фронтининг маълум баёнотларида баён қилиб берилган. Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати билан Жанубий Вьетнамни озод қилиш миллий фронтининг адолатли позицияси шундан иборатки, улар Қўшма Штатлар Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни тўхтатсин, 1954 йилги Женева битимларини бажарсин, Америка қўшинларини Вьетнамдан олиб чиқиб кетсин ҳамда Вьетнам халқига ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш имкониятини бериб қўйсин, деб талаб қилмоқдалар.

ДЕКОРАЦИЯЛАР ЎЗГАРДИ

Сўнгги ойларда Леопольдвиль Конгосининг сиёсий саҳнасида мураккаб сиёсий курашнинг кўпгина кўринишлари намойиш қилинган эди. Энди шу саҳнадаги декорациялар ўзгартирилди. Конго армиясининг қўмондони, маълум ва машҳур Жозеф Мобуту янги драмада асосий иштирок этувчи шахс бўлиб қолди. Президентнинг пластмассадан ясалган, устига қоплон териси тўшалган креслосида беш йилдан бери пихини ёрган сиёсатбоз Касавубу давр суриб келар эди. Энди шу креслонинг эгаси ўзгарди: Мобуту конституцияни бузиб, ўзини навбатдаги беш йилга Конгонинг президенти деб эълон қилди. Парламент аъзолари ўзларига Мобутунинг безорилари автоматларни ўқталиб турганини кўриб, бу қарорни «бир овоздан» тасдиқлаб бердилар.

Империалистик давлатларнинг қайси бир гуруҳи Мобутуни ҳокимият тепасига олиб келганини ҳозирча айтиш қийин. Лекин Конго халқи бошдан кечираётган фожианинг сабабларини бу гал ҳам империалистик давлатларнинг ҳийла-найрангларидан қидирмоқ керак.

Сўнгги вақтларда собиқ президент Касавубу ўз мавқеини мустаҳкамлаб олиш ва Конгони Африка қитъасида жуда ҳам якканланиб қолишдан қутултириш илинжида бир қанча чораларни кўрган эди. У Моиз Чомбени бош министрлик вазифасидан олиб ташлади, Африка мамлакатлари билан, жумладан, қўшни Браззавиль Конгоси билан нормал муносабатларни йўлга қўйиш ниятида эканлигини айтди ва ҳатто оқ танли ёлланма аскарларни Конгодан чиқариб юбораман, деб шаъма қилди.

Касавубу Ғарб давлатларининг Конгодаги позицияларини асло камситмоқчи эмас эди, албатта. Лекин у қош қўяман деб кўз чиқариб қўйди. Бу эса империалистларнинг дидига ёқмади.

Империалистларнинг енг ичида олиб борган мураккаб сиёсий найрангларидан кейин Мобутудек зўравон ўртага ташланди. Бу вақтга келиб, Касавубуга нисбатан Мобутунинг адовати анча кучайиб қолган эди. Генерал Мобуту Касавубу ёлланма аскарларнинг баҳридан ўтмоқчи бўлиб турганлигини ўзига нисбатан чоҳ қазиш, деб тушунган эди.

Тўнтариш қон тўкилмасдан ва бехархаша ўтди. Мобутунинг адъютанти полковник Леонар Муламба бошчилик қилган ҳукуматга икки асосий сиёсий партиянинг — Конго демократик фронти деган партия билан унга қарши оппозицияда турган Чомбе бошлиқ Конако партиясининг вакиллари кирди. Чомбенинг ўзи гарчи тўнтаришни маъқуллаган бўлса ҳам, ҳукуматга кирмади.

Мобутунинг ҳаракатлари сиртдан қараганда осойишталик билан ўтганлиги Конгода гўё «стабиллашиш» даври бошланди, деган гаплар Ғарб матбуотига дастак бўлди. «1960 йилда Конго мустақилликка эришгандан бери шу мамлакатда содир бўлаётган сиёсий тартибсизликларнинг давом этишига йўл қўймасликнинг бирдан-бир иложи афтидан, Мобутунинг ҳокимият тепасида туриши бўлса керак», — дейди мутлақо андишасизлик билан «Нью-Йорк Уорлд телеграм энд сан» газетаси. Хўш, бу гаплар Мобутунинг ҳаракатларини маъқуллаш ва уни қаттиққўллик билан иш кўришга рағбатлантириш эмасми? Брюсселдагиларнинг ҳам севинчи ичига сиғмай қолди. Бельгия «Конгода раҳбарлар алмашганини» эшитиб мамнун бўлди, — деб ёзади Ғарбий Германиядаги «Франкфуртер рундшау» газетаси. Леопольдвилдаги бельгиялик бир корчалон эса, деб хабар беради АП агентлиги, ҳовлиқиб, «Агар Мобуту ўзини сақлаб қола олса, Бельгия капитали жуда кўп ишлар қилиши мумкин», деди.

Конгонинг сиёсий саҳнасига апил-тапил осилган парда ёпилди. Хўш, бу узоққа борармикин? Буни келажак кўрсатади.

ХАРАДДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ

Яманнинг ғарби-шимолидаги Харад қишлоғи яқинида чодирлардан иборат бир шаҳарча вужудга келди. Каттакон бир чодир «мажлислар зали» бўлиб, Яман проблемасини тинч бартараф этишга бағишланган конференция шу ерда ўтмоқда.

Хараддаги конференция Бирлашган Араб Республикасининг президенти Ж. Носир билан Саудия Арабистонининг қироли Файсал ўртасида 1965 йил август ойида Жиддада тузилган битим натижасида чақирилди. Ушанда иккала давлатнинг бошлиқлари Яманда гражданлар урушини тўхтатиш ва давлат тузуми формасини белгилаш масаласини бир ёқли қилиш душман тарафларнинг вакиллари ўртасида олиб бориладиган тинч музокаралар вақтида топилмоғи керак, деган якдил фикрга келган эдилар. Хараддаги ҳозирги конференция худди ана шу вазифани ҳал қилишга бағишланган. Конференцияда республикачиларнинг, монархия тарафдорларининг ва бетарафларнинг вакиллари қатнашмоқда. Конференция ўтиш даврининг ҳукуматини тузиш тўғрисидаги масалани ҳал этиши керак. Ана шу ҳукумат Яманнинг келажакдаги давлат тузуми формалари тўғрисида референдумни тайёрлайди ва уни 1966 йил охирида ўтказади.

Конференция дуч келаётган қийинчиликлардан кўз юмиб бўлмайди. Конференция қатнашчиларининг позициялари шундай қийинчиликлар бўлишини олдиндан маълум қилиб қўйган эди. Яман халқининг ғоят катта кўпчилиги қўллаб-қувватлаётган республикачилар республика сақланиб қолсин, деган фикрда қаттиқ турибдилар. Реакцион қабила бошлиқлари ва шайхларнинг бир қисмига таянувчи монархиячилар Яманнинг монархиячилик идора усулига қайтишини талаб қилмоқдалар. Бетарафларнинг вакиллари учинчи бир йўлни топишга уринмоқдалар. Улар аввалги қирол режимига қайтишга ҳам, 1962 йилги феодализмга қарши революция натижасида мамлакатда ўрнатилган республика режимини сўзсиз қўллаб-қувватлашга ҳам рози эмаслар.

Феодал тузум нишанларини улоқтириб ташлаган Яман халқининг аксарий кўпчилиги эса ўтмишга қайтишни истамаслигини, республика режимини батамом қўллаб-қувватлаётганлигини айтмоқда. Яман жамоатчилиги вакилларининг октябрь охирида Жанада шаҳрида бўлиб ўтган конференциясида бу истак яна бир карра ифода этилди. Ана шу конференция аҳолининг барча табақалари, шу жумладан кўпгина қабила бошлиқлари иштирокида ўтказилган мўътабар йиғин бўлди. Конференцияда қабул қилинган резолюцияда бундай дейилади: «Халқнинг ўзи республика тузумини танлаб олди ва республика Яман халқи учун ҳокимиятнинг энг мукаммал формасидир, деб ҳисобламоқда». Ана шу резолюция Харад конференциясининг ишида қатнашаётган республикачилар учун ўзига хос бир наказдир.

Д. КАСАТКИН.
(ТАСС).

Редактор ўринбосари
Х. ЁДГОРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ!

3% ли ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚ ЗАЁМИ

108-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Бу тираж 1965 йил 30 ноябрда Боку шаҳрида бўлиб ўтди.

Заёмнинг ҳамма ўн тўққиз разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:

Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)
000191	07*)	1000	030959	25*)	500	063608	1—50	40
001203	15*)	500	033226	27*)	500	063896	1—50	100
002967	1—50	100	033265	1—50	100	064259	50*)	500
004420	48*)	500	033715	33*)	500	066253	34*)	500
004532	1—50	100	033791	38*)	500	066488	1—50	40
004669	21*)	500	035342	31*)	500	066881	31*)	1000
006266	1—50	40	036365	1—50	40	067259	38*)	500
006661	21*)	500	036620	35*)	500	067986	1—50	100
006795	1—50	100	037316	31*)	500	068561	21*)	5000
007243	1—50	40	037815	17*)	2500	069426	1—50	40
008615	1—50	100	038213	1—50	100	069751	1—50	40
009238	49*)	500	038473	43*)	1000	070193	45*)	500
009576	05*)	500	038996	1—50	40	070288	1—50	40
010020	48*)	5000	039424	1—50	40	070362	46*)	500
010213	22*)	500	039564	14*)	500	071095	15*)	1000
010305	36*)	1000	039990	18*)	500	071691	02*)	500
010378	02*)	500	040261	1—50	100	072731	1—50	100
010633	10*)	500	040677	1—50	40	072815	1—50	40
011041	19*)	1000	041165	25*)	2500	074413	1—50	40
011273	43*)	500	042867	28*)	1000	074591	1—50	40
012492	36*)	500	043648	06*)	1000	075294	1—50	40
012818	22*)	500	044050	23*)	500	075337	50*)	1000
012863	02*)	1000	044231	15*)	500	075342	46*)	500
014605	02*)	1000	046030	11*)	1000	076036	42*)	500
014618	1—50	40	046616	43*)	500	076077	1—50	40
014886	1—50	100	047088	1—50	40	078206	44*)	500
015202	39*)	500	047442	1—50	40	078710	1—50	40
015363	04*)	500	047522	39*)	1000	079640	1—50	40
016754	21*)	1000	047681	1—50	40	080412	1—50	40
016882	48*)	500	048252	46*)	500	081264	1—50	40
016966	1—50	40	048358	1—50	100	081279	16*)	500
017311	13*)	500	049634	43*)	500	081787	1—50	40
017615	1—50	40	049645	20*)	1000	082328	17*)	500
017803	1—50	40	050478	1—50	100	082847	17*)	500
018026	37*)	1000	051096	1—50	100	083314	02*)	500
018536	39*)	500	051584	44*)	500	085169	11*)	1000
018639	29*)	500	054024	49*)	500	085892	36*)	500
018987	27*)	500	054078	41*)	500	087096	32*)	2500
020414	1—50	40	055139	1—50	40	087179	29*)	2500
020656	25*)	500	055235	45*)	500	089036	42*)	500
021807	42*)	500	055458	1—50	40	090304	09*)	500
022007	13*)	500	056472	32*)	500	090462	08*)	500
022645	28*)	500	056718	1—50	40	091149	14*)	500
022685	03*)	1000	056858	1—50	40	091574	43*)	500
023333	02*)	500	058156	22*)	1000	094751	42*)	500
023855	31*)	500	058317	20*)	500	094847	28*)	500
024589	24*)	1000	059273	1—50	40	094907	1—50	40
024931	20*)	1000	059671	17*)	500	094999	33*)	1000
025352	46*)	1000	059980	17*)	500	095147	31*)	500
026963	38*)	500	060030	24*)	1000	096468	37*)	500
027071	30*)	500	060504	12*)	2500	096601	16*)	500
027126	1—50	40	060843	33*)	500	096706	45*)	1000
027375	13*)	500	061279	17*)	500	096771	40*)	500
027428	1—50	40	061516	29*)	500	097787	1—50	40
029157	05*)	500	061672	1—50	40	097975	1—50	40
029820	1—50	40	062487	1—50	40	098141	1—50	40
030340	1—50	40	063592	31*)	500			

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 49 номерига 40 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда йигирма сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

Ўн сўмлик облигацияларга ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ суммасига ютган облигациянинг ўз қиймати ҳам қўшилган.

Бу жадвал расмий ҳужжатдир. Омонат кассалари ютуқларни газетанинг янаги сони келгандан кейин шу жадвалга мувофиқ белгиланган тартибда тўлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказувчи комиссиянинг раиси — Меҳнаткашлар депутатлари Боку шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Г. Н. ҚУЛИЕВ.

Комиссиянинг масъул секретари Н. В. КУЗНЕЦОВА.

РАДИО

7 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.03, 8.15, 13.30, 18.00, 19.00, 19.10, 19.50, 23.00 — Сўнгги ахборотлар

6.15 — Концерт, 6.45 — Гимнастика, 7.35 — Эшиттиришлар программаси, 8.25 — Концерт.

9.15 — «Совет Ўзбекистони», 9.23 — «Правда Востока», 16.00—«Правда» газеталарининг обзори.

9.30 — Фортепьяно пьесалари, 9.45 — «Партия съезди шарафига меҳнат вахтаси» (тож.), 10.10—Концерт, 10.30 — Ўрта Осиё республикаларининг қўшиқ ва рақс куйлари, 11.10 — Халқ судьялари сайлови олдидан (рус.), 11.25 — Концерт, 12.15 — Спорт эшиттириши, 12.30 — Оркестр пьесалари, 13.00 — Чорвадорлар учун, 13.40 — Қўшиқлар (рус.), 14.00 — Кишлоқ хўжалик ходимлари учун 16.15 — «В. И. Ленин ёқтирган асарлар» (музикали эшиттириш), 18.10 — «Ёшлик қўшиғи» симфониеттаси, 18.30—Қўшиқлар, 19.20 —Қоракалпоқ куйлари, 20.00 — «Янги марралар сари» (рус.), 20.10 —Эстрада-рақс куйлари, 20.45 — Атеистик темада, 21.20 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун, 22.00—Халқаро темада, 22.10 — Енгил халқ куйлари, 22.40—М. Викадоровнинг «Ишчи виждони» очерки (рус.) 23.10—Эртаги кун эшиттиришлари, 23.20 — Саноат ходимлари ғалабига мувофиқ концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

7 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Инглиз тили** (мактабгача ёшдаги болалар учун), 18.25 — **Ленин ҳақида ҳикоялар** (болалар учун), 18.50 — Ватанга совға («Ўзбекфильм»нинг 40 йиллиги олдидан), 19.40 — **Қ. Шомансуров куйлайди.**

20.10 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.15 — **Телевизион янгиликлар**, 20.30 — **Шофер рейсга чиқади** (автомобиль транспорти ходимлари учун), 21.30 — **Инсон ва дунёқараш**, 21.50 — **Қизил қалпоқлар** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА.

Рус тилида: 18.10 — **Китоблар (мактаб ўқувчилари учун)**, 18.35—**Тошкент янгиликлари**, 18.45 — **Катта химия учун** (илмий-оммабоп фильм), 18.55 — **Инсон учун** (телеочерк), 19.15—**Марш-марш, тра-та-та** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Тўқимачилар вахтада**, 20.55 — **Тошкент янгиликлари**, 21.05 — **Шамол** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/XII да **Князь Игорь**, 8/XII да **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/XII да **Юлдузлар жамоли**, 8/XII да **Сўнгги нусхалар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 8/XII да **Зуҳранинг мактублари.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Юность» цирк коллективи, қизиқчилар группаси, совет цирки усталарининг гастроли.**

КИНО

Садоқат — СОБИР РАҲИМОВ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12 ва 2 да).

Қочишга уринганда — НАВОИЙ номли, «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

Бир занжирга боғланганлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ИСКРА», «СПУТНИК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), кундуз 5 ва кеч 9 да).

Қулупнайзор — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (кундуз соат 12.2.4 ва кеч 8 да).

Балли, ҳамшира — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Утда тобланганлар — «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Бу телба дунё — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда).

Йўқолган топилма — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3 да).

Ганга ва Жамна (1 ва 2-серия) —НАВОИЙ номли (кундуз соат 2 яримда ўзбек тилида).

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриёти, «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газета редакциялари коллективлари босмахонанинг линотип-верстка цехи бошлиғи Т. М. Музаффаровга отаси

Музаффар ШОЕҚУБОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

№ 285. ИНДЕКС 64543. Р. 01399.